

Maatschappelijke tender zonneparken in Midden-Drenthe

Beoordelingsformulieren

Leeswijzer

Dit document is een verzameling van alle beoordelingsformulieren voor de 17 ingediende plannen voor de maatschappelijke tender voor zonneparken in Midden-Drenthe.

De formulieren staan op volgorde van de voorkeursvolgorde (pagina 3). De gediskwalificeerde plannen staan apart genoemd in het hoofdstuk 'gediskwalificeerde plannen'. Op een kaart (pagina 4) staat een overzicht van de locaties van alle plannen en bestaande zonneparken.

Inhoud

Voorkeursvolgorde.....	3
Kaart met initiatieven	4
1. De Groenlanden (17)	5
2. Zonnepark Beilerstroom (14).....	13
3. Agri-pv Wijster (3).....	22
4. Zonnepark Hijkerleek	31
5. Energielandschap Hart van Drenthe.....	39
6. Zonnepark Holtiesweg.....	47
7. Zonnepark Smildervenen	56
8. Zonnepark Wierster [132].....	64
9. Zonnepark Looveen [130].....	72
10. Zonnepark Vanweg [128].....	80
11. De Drijbersche Stapsteen [117]	89
12. Zonnepark Hijkerzand [114].....	98
Gediskwalificeerde plannen	106
De Zonnevarkentjes	107
Zonnepark Berkenweg	114
Agrarische zonneakker Hijken.....	122
Zonnepark Oosterseveldweg.....	129
Zonnepark De Lotten	137

Voorkeursvolgorde

	score	Plan	Opwek (TJ)	Zaaknr.	op de kaart
1	250	De Groenlanden Horizon NL Developments B.V.	143	4844107 4844098	17
2	209	Zonnepark Beilerstroom Staatsbosbeheer projecten B.V.	49	4843540	14
3	205	Agri-PV Wijster Vamweg B.V.	232	4844089 4844080	3
4	190	Zonnepark Hijkerleek TPSolar Nederland B.V.	105	4841421	7
5	189	EnergieLandgoed Hart van Drenthe Lightsource Renewable Energy Netherlands Development B.V	358	4843951	16
6	183	Zonnepark Holtiesweg Vattenfall	122	4841796	2
7	171	Zonnepark Smilderveen Zonnepark Smilderveen B.V. (LC-Energy)	82	4843459	8
8	132	Zonnepark Wiester J.E.G. Peltjes en E.A.M. Peltjes	81	4843245	6
9	130	Zonnepark Looveen Kronos Solar	112	4842727	11
10	128	Zonnepark Vamweg Kronos Solar	43	4842693	9
11	117	De Drijbersche Stapsteen Goldbeck Solar	52	4843624	15
12	114	Zonnepark Hijkerzand Kronos Solar	41	4842752	12

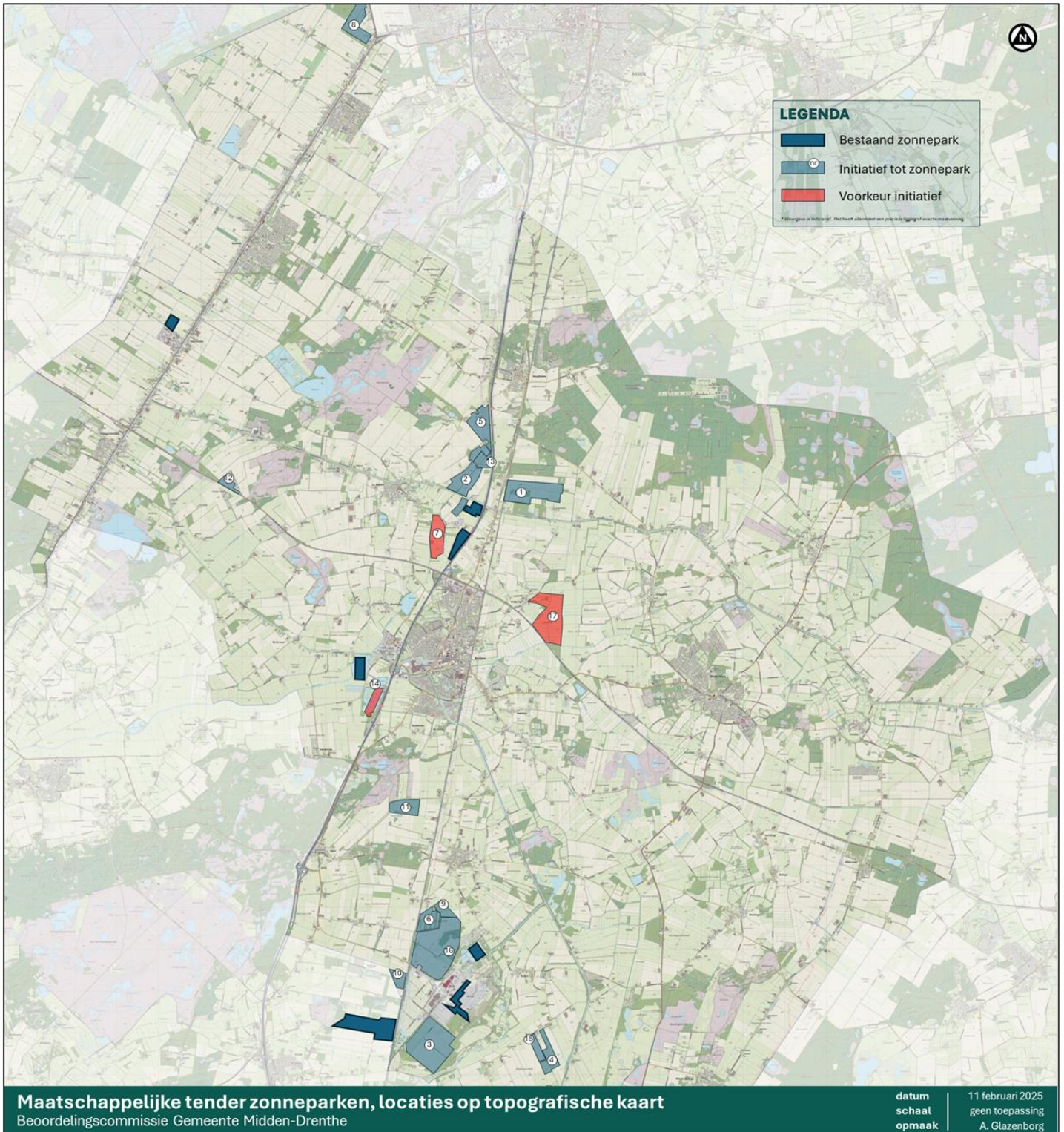
Gediskwalificeerde plannen:

- AgriPV-park Zonnevarkentjes van TP-Solar (nr. 1)
- Zonnepark Berkenweg van Novar (nr. 4)
- Agrarische zonneakker Hijken van Veninga Onroerend Goed Hijken B.V. (nr. 5)
- Zonnepark Oosterseveldweg van Kronos Solar (nr. 10)
- Zonnepark De Lotten van Kronos Solar (nr. 13)

Kaart met initiatieven

Op deze kaart staan de ingediende initiatieven en bestaande zonneparken. De initiatieven waar de beoordelingscommissie de voorkeur voor heeft, hebben een andere kleur gekregen.

De nummers op de kaart corresponderen met de nummers in de laatste kolom van de tabel 'voorkeursvolgorde'.

1. De Groenlanden (17)

Projectnummer	4844107-4844098
Naam	De Groenlanden
Indiener	Solarproactive
Totaal aantal punten	260

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0		0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	Waterberging staat centraal in dit plan en hier heeft het Waterschap uitvoerig aan tafel gezeten voor het onderdeel water en het functioneren van het "potentiële" systeem. In 2022 is de Beilerstroom het meest recent uit zijn oevers getreden door een storm. Gezien de klimaatverandering verwachten wij dat dit vaker gaat gebeuren. Bestaande grote waterbergingen liggen allen in beekdalen zo ook deze. Deze waterberging (75.000m3) ligt bovenstrooms van Beilen en Lievingerveld (woonwijk gevoelig voor wateroverlast en gebouwd in een beekdal). De watergangen in het gebied voeden voor een groot gedeelte de Beilerstroom. Omdat de waterberging substantieel kan bijdragen aan het houden van droge voeten in Beilen, is de commissie van mening dat hier sprake is van meervoudig ruimtegebruik door de combinatie van de zonnepanelen met een noodzakelijke waterberging. En dit is ook nog eens goed uitgevoerd.	60
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score

2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Ja	10
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>	maatwerk	0-10	Er bevinden zich (op dit moment) geen woningen binnen een straal van 300 meter rondom het plangebied. Het legplan probeert ook nog eens rekening te houden met de woningen die wat verder van het zonnepark liggen. Wel wordt gewerkt aan een suburbane uitbreiding aan de oostkant van Beilen, gebaseerd op landschappelijke vergezichten (Wervend Perspectief). In de nabijheid van het plangebied zullen in de toekomst onmiskenbaar meerdere woningen worden toegevoegd (zie ook 3.1).	10
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10	Het initiatief ligt hemelsbreed op ongeveer drie kilometer van een bestaand zonnepark aan de westzijde van de A28. Zichtrelaties zijn er niet. Het plangebied ligt bovendien op grote afstand van die van andere initiatieven binnen deze tender.	10
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>	maatwerk	0-10	Het plangebied bestrijkt de volle breedte van het vroegere beekdal; van rand tot rand, van weg tot weg. Het incorporeert daarnaast een struwelen-/broekbosrelict. Vanzelfsprekend past dat in de maat en schaal van het landschap. Temeer een relatief groot deel van het plangebied op cultuurhistorisch, natuurlijk en landschappelijk verantwoorde wijze wordt ingericht met strengen en skeggen aan open faunarij grasland met poelen en een sterk meanderende beek. Niet alleen verdeelt dat het legplan in zeven kleinere, van elkaar verschillende scherven. Het marginaliseert daarmee (visueel) in feite ook het totale oppervlak aan panelen.	10
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap,</i>	maatwerk	0-10	Het initiatief sluit uitstekend aan bij de nog intact zijnde (breedte)begrenzings van het vroege beekdallandschap (zie ook 2.5). Dit lager gelegen, open gebied ligt vol in het zicht van de N381. En dat zou	10

<i>maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>			met een eventuele komst van zonnepark Groenlanden ook zo moeten blijven. De passant zal niet alleen scherven van panelen zien, maar ook worden getrakteerd op een naar oude luister hersteld beekdallandschap. In dat beeld past geen oneigenlijk afscherpende beplanting.	
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	<p>Het initiatief van zonnepark Gebiedsontwikkeling Groenlanden is geprojecteerd in het omvangrijk beekdallandschap rondom de breed vertakte Beilerstroom ten oosten van Beilen (De Groenlanden); meer specifiek in de meest noordelijke, bovenstrooms gelegen aftakking. De beek is een aantal decennia geleden genormaliseerd en verlegd. De landerijen eromheen zijn als weidegronden in agrarisch gebruik genomen. Hoewel het oude beekdalcultuurlandschap de door tijd stevige karakter- en structuurwijzigingen heeft ondergaan, is in de agrarisch lappendeken hier en daar nog steeds de figuratie van stroken haaks op de beek herkenbaar. En met name geldt dat ook voor de oude begrenzendende wegen met hun boombeplantingen en de plaatselijke (restanten van oudere) groenstructuren, zoals broekbosjes.</p> <p>Gedreven door een stevige woningbouwambitie heeft de gemeente Midden-Drenthe voor dit landschap een vergezicht (Wervend Perspectief) opgesteld, dat ruimte biedt aan bebouwing op de hogere delen (landschappelijke mal) interfererend met een meer natuurlijk herstel in de lagere delen (landschappelijke contramal). Dat vergezicht is voor het gebiedsdeel onder de N381 weliswaar al wat concreter dan voor delen erboven. Maar toch! Zonneparkinitiatief Groenlanden zou een hele goede aansluiting op, en versterking van Wervend Perspectief zijn. Zeker wanneer de landschappelijke ingrepen na exploitatie blijven bestaan en van een nog verdergaande aanheling kunnen worden voorzien.</p> <p>Het initiatief voorziet primair in de-rationalisatie van de beek. Het verbreedt de watergang en laat het, gebruik makend van landschappelijke morfologie, opnieuw meanderen. Langs de beek en op een aantal robuuste skeggen ontstaat een biotoop van faunarijck grasland met poelen. Niet</p>	10

			alleen natuur en ecologie zijn daarmee gediend; er ontstaat ook op logische wijze ruimte voor de beek om buiten z'n oevers te treden. De vitaliteit van het beekdallandschap wordt, kortom, op een fantastische wijze hersteld en versterkt. En wandelaars krijgen via een dooraderend stelsel van meer formele en informele paden ook nog eens toegang tot en goed zicht op het gebied.	
<p>3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oever, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 	maatwerk	0-10	Dit plan vormt de huidige laagwaardige graslanden rond de verstoorde beek om tot een beekdallandschap waarin door vernatting en afplaggen echte beekdalsoorten weer een kans krijgen. Soorten als veldrus, echte koekoeksbloem en zegge kunnen daarvan profiteren. Net als verschillende vogelsoorten en kleine zoogdieren die passen in een beekdal. Door de beek weer ruimte te geven en poelen aan te leggen zullen ook amfibieën en insecten zoals libellen en juffers die afhankelijk van water zijn profiteren. De soortkeuze is gepast in de streek. Er wordt gewerkt met autochtoon plantmateriaal zodat ook het DNA gepast is. En de aanleg en het beheer zijn gedegen. Daarmee zal de ecologische kwaliteit in dit gebied zeker verbeteren. En door de beek weer op de oorspronkelijke plek te leggen, herstelt dit plan ook voor lange termijn dit stukje landschap.	10
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	maatwerk	0-10	De minimale eis in de tender is 25% onbedekt tussen de rijen panelen. Dat beoordelen we dus met 0 punten. De ingediende plannen op land met het grootste percentage onbedekte grond tussen de rijen panelen halen 40%. Dat beoordelen we dus met 10 punten. Alle andere plannen zijn daartussen naar rato gescoord. In dit plan treffen we 27% onbedekte grond tussen de panelen aan. Dat levert dus 2 punten op.	2

3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.	maatwerk	0-10	Het project ligt een beekdalgebied en kan op deze manier als waterberging worden ingezet. Door de grootte van de waterberging krijgt het plan maximale punten.	10
3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie. A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel. B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark. C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.		0-10	Er is geen sprake van een vorm van agri-pv.	0
Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.				
3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	maatwerk	0-10	Het legplan gaat uit van de toepassing van het lage type panelen van maximaal 1,80 meter hoog. En dat is goed gelet op het open karakter van het landschap. Vanwege het waterbergend vermogen worden de panelen in de lagere gradiënten van het plangebied iets hoger gezet. Minimaal blijft er 65 centimeter ruimte tussen onderkant paneel en de hoogst mogelijke waterstand. Zie verder ook 2.5, 2.6 en 3.1.	10
3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	maatwerk	0-10	Zie 2.5, 2.6 en 3.1.	10
3.8 Behoud zichtlijnen.	maatwerk	0-10	Zie 2.6. Opgave is wel om niet al te kwistig om te gaan met randbeplanting, maar het hooguit te laten bij strategisch geplaatste en cultuurhistorisch verantwoorde groenstructuren.	10
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	maatwerk	0-10	Zie 2.5, 2.6 en 3.1.	10
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het initiatief voldoet aan de eisen zoals die aanvullend voor een initiatief binnen een beekdal gelden (zie 3.1 en 3.4).	

<i>wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>				
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Volgende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	Het legplan is verdeeld over 7 scherven van wisselende grootte en vorm. De panelen hebben daarentegen alle dezelfde zuidgerichte opstelling. De transformatoren staan keurig in lijn langs de rand van het plangebied. De batterijopslag is handig weggewerkt in het broekbossencomplex (Landgoed Klatering).	10
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/ of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Zie 3.12	
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	

3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. <i>Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.</i>	maatwerk	0-10	Voldoende	10
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	De soortkeuze is gepast. Zowel in de zadenmengsels als in het sortiment voor de houtige gewassen. Een beekdal vraagt om een open landschap zonder te veel opgaande beplanting. Dat zien we ook terug. Er wordt spaarzaam aangeplant, en dan vooral wat verder van de beek af waar dat wel gepast is. Alleen het lage struweel langs de noordzijde staat wat dicht op de beek. Maar door te kiezen voor laagblijvende soorten, is dat op deze plek minder storend. En ze houden zo wel de achterkant van de panelen uit het zicht vanuit de noordzijde.	10
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Vanuit de omgeving is er eigenlijk geen hinderlijke zicht op achterkanten van panelen. Achterkanten komen vanzelfsprekend wel in beeld bij wandelaars/recreanten die zich door de velden van panelen heen bewegen.	10
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	Maatwerk	0-10	Op strategische punten (dus niet persé overal) wordt het omheinend hekwerk begeleid door een strookje laagblijvende beplanting. Dat is in dit type landschap de meest voor de hand liggende oplossing.	10
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een	Voldoende of onvoldoende	Het participatieplan is meer dan voldoende uitgewerkt.	

beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	onvoldoende stopt de beoordeling.			
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i>	Nee Ja	0 10	Ja	10
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i>	Nee, beoordeling stopt	X	Ja	
6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.	De beoordeling van het plan is maatwerk.	X-20	Prima aanleg- en beheerplan. Alles zit erin, stappen, plantenlijsten, maatregelen om te implementeren, beheer enz. En er is ook nagedacht over de periode na de looptijd van het zonnepark.	18
Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie				
Het plan anticipeert op een positieve manier op de toekomstige situatie mbt woningbouw. Zie 3.1				

2. Zonnepark Beilerstroom (14)

Projectnummer	4843540
Naam	Zonnepark Beilerstroom
Indiener	Staatsbosbeheer
Totaal aantal punten	209
	NB: wat betreft de commissie is legplan B geen optie. Deze beoordeling heeft daarom alleen betrekking op legplan A. Zie onderdeel 3.3. Maar ook op andere onderdelen heeft de commissie een sterke voorkeur voor legplan A.

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Ja, het betreft een drijvend zonnepark op een voormalige zandafgraving (industriële plas).	70
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60		0
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	

<p>2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i></p>	<p>Ja nee</p>	<p>10 0</p>	<p>Staatsbosbeheer heeft contact gehad met Rijkswaterstaat om het zonnepark aan te sluiten op het SOL. Rijkswaterstaat ziet dit als een positieve impuls. De opgewekte energie van het zonnepark wordt in dat geval direct verbruikt voor het elektrisch laden van auto's. Deze koppeling van energie opwek en directe afzet is een efficiënte manier om het elektriciteitsnet te ontlasten.</p> <p>De commissie vindt dit een zeer charmante oplossing om opwek aan gebruik te koppelen. Dit is wat je het liefst zou willen. Echter is dit behoorlijk onzeker, want het betreft nog een voornemen. Bovendien is het gebruik waarschijnlijk zeer laag t.o.v. de opwek. Daarom kan de commissie hier geen punten aan geven.</p>	<p>0</p>
<p>2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i></p>	<p>maatwerk</p>	<p>0-10</p>	<p>Impact op woonbebouwing heeft het initiatief niet. Het is geïncorporeerd in een bestaande landschapstegel, een (voormalige) zandwinplas volledig berand door dicht en hoog opgaand groen. De dichtstbijzijnde woning bevindt zich bovendien pas op zo'n 500 meter.</p>	<p>10</p>
<p>2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i></p>	<p>maatwerk</p>	<p>0-10</p>	<p>Het plangebied ligt op nog geen 200 meter afstand van een al bestaand zonnepark (De Mussels), eveneens onderdeel van een (nog in exploitatie zijnde) zandwinplas. Ook De Mussels manifesteert zich als een evidente landschappelijke entiteit, ook al is de randbeplanting aldaar minder intensief.</p>	<p>10</p>
<p>2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de</i></p>	<p>maatwerk</p>	<p>0-10</p>	<p>De zandwinplas met haar groenberanding is in dit geval bepalend voor de landschappelijke maat en schaal. Het initiatief voegt zich daarin meer dan prima.</p>	<p>10</p>

<i>maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>				
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>	maatwerk	0-10	Dat is zeker het geval (zie 2.5).	10
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	Het initiatief is geprojecteerd in het beekdallandschap van de Beiler Stroom en de Brunstinger Leek (ook wel aangeduid als de Broeklanden). Het landschap is open van karakter, met daarin de (genormaliseerde) beken als centrale ruimtelijke figuren. De structuur van smalle strokenverkaveling is onder invloed van ruilverkavelingsprocessen in de 60-er jaren aan verandering onderhevig geraakt (de stroken zijn verbreed en blokken deden hun intrede). Restant groen en vooral ook de drie, met groen omgeven zandwinningsplassen vallen in dit open landschap op. Die plassen hebben op zich helemaal niets met het oude cultuurlandschap te maken, maar door hun groenberanding vormen ze in het landschap dus wel ruimtelijke entiteiten. Het voorliggende initiatief behelst primair een legplan met drijvende zonnepanelen (in meerdere varianten) en een opstelplek voor energieopslag, allemaal volledig geïncorporeerd en vanaf willekeurig een plek buiten de plas volledig aan het zicht onttrokken. En ja, dat is een kwaliteit op zich. Maar nee, defacto is er geen sprake van herstel of versterking van het cultuurlandschap. Mogelijk kan Staatsbosbeheer met de opbrengst van de zonne-energie een bijdrage worden verkregen voor landschapsherstel op een andere plek.	2
3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt	maatwerk	0-10	De groene eilanden zullen positief zijn voor de ecologie. Onder water bieden de hangende wortels habitat voor diverse soorten. En boven water biedt het vogels een veilige plek voor predatie door bijvoorbeeld vossen.	1

<p>omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oever, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 			<p>De oppervlakte van de eilanden is klein in verhouding tot de rest van het gebied waardoor de impact beperkt is. Het blijven letterlijk eilandjes in een te diepe plas.</p> <p>Ook de afgezonken boomkronen zijn positief. Zowel voor vis als voor amfibieën.</p> <p>Als onderdeel van het plan wordt de plas toegankelijker gemaakt voor vissers. Daarmee wordt een deel van de impact op ecologie tenietgedaan. Vissers verstoren de oevervegetatie en maken de oevers minder geschikt als nestplaats. En door te vissen hebben ze een negatieve impact op de vissen in de plas.</p> <p>De EOS is in het bosgebied aan de zuidkant voorzien. Daar zal een deel van de huidige beplanting gekapt moeten worden. Ecologisch gezien kan zo'n open eiland in het bos een toevoeging zijn. Ook door de kruidenrijke vegetatie. Maar dat hangt wel af van wat er nu zit. De Quickscan geeft aan dat het gebied geschikt is voor o.a. de das, maar niet of die er ook daadwerkelijk zit. Als die wordt aangetroffen kan de EOS daar niet gerealiseerd worden. Wat gebeurt er dan?</p> <p>Met dit plan wordt de ecologische kwaliteit van het gebied nauwelijks vergroot. Het blijft een te diepe plas waar weinig leven mogelijk is (op de randen na). De ingrepen zoals de eilanden helpen wel, maar zijn klein op het gehele oppervlakte. En in vergelijking met grondgebonden zonneparken is de plus op ecologie kleiner. Daarom kan de commissie hier maar een lage score geven.</p>	
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de 	maatwerk	0-10	<p>Ongeveer 50% is onbedekt bij legplan A. Dat is een hoger percentage dan de hoogste op land. Wellicht is dat niet helemaal met elkaar te vergelijken. Maar evengoed is hier de hoogste score op z'n plaats. Bovendien gebruikt de initiatiefnemer lichtdoorlatende zonnepanelen.</p> <p>NB: De commissie gaat uit ontwerp A. Ontwerp B sluit een deel van de plas volledig af en dit heeft op dit onderdeel nadrukkelijk niet de voorkeur, omdat dit waarschijnlijk een negatieve invloed heeft op het</p>	10

ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas.			waterleven eronder. Het criterium biedt de ruimte niet, maar eigenlijk zou dit diskwalificatie of tenminste minpunten moeten opleveren.	
3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.	maatwerk	0-10	Dit plan vergroot niet de waterkwantiteit van de plas, maar verkleint deze ook niet. De plas ligt geïsoleerd van de rest van het watersysteem. Vanuit aspect water geen belemmeringen, maar er wordt ook niks toegevoegd.	0
3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie. A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel. B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark. C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.		0-10	Dit plan wordt niet gecombineerd met een agrarische functie.	0
Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.				
3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	maatwerk	0-10	De drijvende panelen reiken tot maximaal 1 meter boven het wateroppervlak. Op de ruimtelijke schaal van de zandwinplas pakt legplan A beter uit dan legplan B, omdat A meer de contouren van de oever volgt dan bij B het geval is. B komt iets meer als een Fremdkörper over; alhoewel dat met deze modernistisch- industriële functionaliteit natuurlijk betrekkelijk is en aantallen recreanten/vissers een niet al te grote club van landschapsbelevers vormen.	10
3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	maatwerk	0-10	Voor het onderliggend cultuurlandschap irrelevant (zie 3.1).	10
3.8 Behoud zichtlijnen.	maatwerk	0-10	Zie 2.5, 2.6 en 3.1.	10
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	maatwerk	0-10	Zie 3.1	10
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark.	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het plan ligt in een beekdal. Voor zover dat mogelijk is voor deze locatie, houdt de initiatiefnemer daar voldoende rekening mee. De commissie staat er neutraal in: het plan doet geen afbreuk aan het beekdal, maar voegt ook niks toe.	

<i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>			Zie ook 3.1 en 3.4.	
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	Legplan A kent op het ruimtelijk schaalniveau van de zandwinplas een eenduidige opstelling van zonnepanelen met een enkele string van trafo's geplaatst in de aslijn (zie ook 3.6). Legplan B is daarin minder eenduidig. Deze score geldt voor legplan A.	10
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Zie 3.12. Voor de opslag van energie (EOS) wordt een plaats in de zuidoosthoek van de randbeplanting vrijgemaakt. Prima.	
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Rondom de panelen is geen hekwerk nodig. En dat is op zich een kwaliteit (zonder dat daarvoor overigens punten kunnen worden toebedeeld).	

3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X		
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.	maatwerk	0-10	Prima op orde.	10
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	De commissie merkt op dat er niet veel wordt aangeplant. Er wordt wel wat gekapt om de EOS kwijt te kunnen. De plekken waar wel vegetatie aangebracht wordt (de eilanden, de oevers en de kruidenrijke vegetatie bij de EOS) zijn niet uitgewerkt en niet te beoordelen op dit onderdeel.	0
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	De panelen hebben een maximale hoogte van 1 meter. Dat maakt de relevantie van zicht op achterkanten minder groot.	5
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10	Zie 3.14. Hier is sprake van een natuurlijke afscherming. Beter/mooier gaat het niet worden.	10
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het participatieplan is voldoende uitgewerkt.	
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? Een	Nee Ja	0 10	Ja	10

<i>batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i>			De commissie merkt op dat de batterijopslag vrij groot is ten opzichte van het zonnepark.	
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i>	Nee, beoordeling stopt	X	Ja	
6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.	De beoordeling van het plan is maatwerk.	X-20	6.3.1, 6.3.2 en 6.3.3 vormen samen het aanleg- en beheerplan. De commissie is van mening dat dit wat summier en oppervlakkig is uitgevoerd. Er worden bijvoorbeeld 'groenstructuren op bestaande oevers' aangelegd, maar er is niet beschreven hoe, welke soorten, welk doel en welk beheer. Het beheerplan gaat vooral over monitoring en noemt wat algemeenheden, maar wordt niet concreet of specifiek. Al met al een van de minst overtuigende aanleg- en beheerplannen in vergelijking met de andere plannen uit de tender.	1
Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie				
De commissie heeft een aantal aandachtspunten bij dit project:				
<ul style="list-style-type: none"> - Deze beoordeling betreft legplan A. Legplan B is wat de commissie betreft geen optie. Zie onderdeel 3.3. Maar ook op andere onderdelen heeft de commissie een sterke voorkeur voor legplan A. - De batterijopslag lijkt vrij groot ten opzichte van het zonnepark. De commissie vraagt zich af waarom daarvoor is gekozen. 				

- De opgewekte energie van het zonnepark wordt direct verbruikt voor het elektrisch laden van auto's (zie ook 2.2). De commissie vindt dit een zeer charmante oplossing om opwek aan gebruik te koppelen. Dit is wat je het liefst zou willen. Echter is in het plan niet duidelijk gemaakt hoeveel van het zonnepark wordt gebruikt voor het laadstation. Is dit significant en komt het in de buurt van de opwek van het park? Of is dit vooral symbolisch en gaat het grootste deel van de opgewekte stroom het net op?

3. Agri-pv Wijster (3)

Projectnummer	4844089-4844080
Naam	Agri pv Wijster
Indiener	Vamberg B.V.: Horizon NL – Solar Proactive – Loket Duurzaam
Totaal aantal punten	205

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Nee	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	Het hele park, exclusief de voor natuur in te richten gedeelten, wordt ingericht met een zonvolgend systeem. Op alle ‘tussenruimte’ zal landbouw plaatsvinden conform de toelichtingen. De vorm van landbouw zal akkerbouw zijn. Het is echter nog niet heel duidelijk wie de ‘pachter’ wordt en wat de gewassen zijn. Toch is de commissie van mening dat zij hier niet de maximale punten kan geven. De intentie is meervoudig ruimtegebruik en dat wordt ruimtelijk ook uitgewerkt. Er is echter nog geen pachter. Ook lijken er nog geen gesprekken geweest met agrariërs en daarmee ontbreekt een belangrijke pijler voor meervoudig ruimtegebruik. Pas na de omgevingsvergunning wordt gekeken of er een boer geïnteresseerd is.	20

			<p>Het is daarmee best realistisch dat meervoudig ruimtegebruik niet gehaald kan worden. Daardoor is de commissie terughoudend met het aantal punten voor dit onderwerp.</p> <p>NB: In de commissie ontstond een discussie over gras dat in de stukken als gewas wordt omschreven. Een deel van de commissie vraagt zich af of dit als een gewas kan worden gezien. Mede in relatie tot de beoordeling van de andere plannen, waar geen sprake is van agri-pv, maar waar wel gras wordt ingezaaid. Commissielid dhr. Mol legt uit dat het nodig is om eens in de vier jaar een rustgewas toe te passen. Dit kan gras of graan zijn. Overigens onderscheidt het park zich van andere parken met gras, omdat het gras hier gezien wordt als bruikbaar product. En bovendien blijft het stuk grond geschikt voor het uitrijden van mest.</p>	
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	nee	✓
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Ja	10
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>	maatwerk	0-10	De afstand tot de dichtstbijzijnde woning is 270 meter. Er zit veel groen tussen de woning en het zonnepark, waardoor er geen of weinig direct zicht zal zijn vanaf de woning naar het zonnepark.	10

2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10	Er komt een zonnepark voor op de flanken van de VAM-berg, alsook aan de noordzijde ervan. Dit zal niet als één geheel met het initiatief worden ervaren.	8
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>	maatwerk	0-10	<p>Het zonnepark is geprojecteerd in een jonge veldontginning (Meeuwenhenst). De landschappelijke structuren (wegen/spoorlijn en struwelen/ boerderij) zijn nog authentiek. De ruilverkaveling van begin zestiger jaren heeft de oude strokenverkaveling daarentegen volledig gewijzigd. Voor de belendende jonge veldontginning (Westergoor) aan de noordzijde - waarop nu het industriële ETP-complex is ontwikkeld – speelt die wijziging vanzelfsprekend nog aanzienlijker.</p> <p>Het zonnepark is met circa 60 hectare één van de grotere van alle te beoordelen initiatieven. Maar door haar ligging direct ten zuiden van het ETP-terrein voegt het zich in de maat en schaal van grote landschappelijke gebaren.</p> <p>Direct ten oosten van de planlocatie en het ETP-terrein bevindt zich een smalle strook beekdallandschap (Oude Diep). Dit cultuurlandschap is niet alleen nog bijzonder gaaf, maar tevens van hoge natuurlijke en ecologische waarde. De commissie is van oordeel dat het initiatief van een zonnepark zich naast deze landschappelijke figuur beter zal gedragen dan een eventuele uitbreiding van zware bedrijvigheid.</p>	10
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als ‘ruimtelijke rug’.</i>	maatwerk	0-10	Het zonnepark vult zich uit tot bestaande landschapselementen (wegen en struwelen). Wegen en struwelen vormen een logische landschappelijke beranding.	10
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				

3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	Het zonnepark omarmd weliswaar een (bomen)laanstructuur in het midden van het plangebied en zet weliswaar in op versteviging van een landschappelijke/recreatief te gebruiken zuidrand. Van een echt herstel of versterking van bestaande waarden/karakteristieken is naar het oordeel van de commissie geen sprake. Veeleer komt het over als een voortzetting van het ETP-terrein. (zie ook 2.5).	2
3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit. <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oever, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 	maatwerk	0-10	<p>Zo'n 20% van het gebied wordt ingericht voor natuur (inclusief recreatie). Door de aanwezigheid van knolcyperus kan het zijn dat juist de aanleg van dat deel niet geheel en/of later uitgevoerd kan worden. In de beoordeling gaat de commissie ervan uit dat het lukt de plant snel en volledig onder controle te krijgen.</p> <p>De natuurzone met zoom en mantelvegetatie is overtuigend en zeker een ecologische plus. Ook de natte natuurzone met natuurvriendelijke oever is van ecologische meerwaarde.</p> <p>De kruidenrijke akkerranden zijn een twijfelgeval doordat er bestrijdingsmiddelen op het perceel gebruikt worden. Er is steeds meer onderzoek dat laat zien dat een deel van de bestrijdingsmiddelen uit de kavel uitspoelt naar de randen. Daar worden ze door de kruidenrijke akkerrand opgenomen. Door de bloei trekt de bloemrijke akkerrand o.a. bestuivende insecten uit de omgeving aan, die vervolgens giftige nectar en stuifmeel uit de bloemen eten of aan hun larven voeren.</p> <p>Het lijkt beter om of het gebruik van bestrijdingsmiddelen fors te minderen of i.p.v. de kruidenrijke akkerrand een buffergewas aan te leggen dat de gifstoffen opneemt. In dat geval is het belangrijk die altijd te snoeien/maaien vlak voor die in bloei komt. Gezien de onzekerheid over de pacht en eventuele afspraken over gewasbeschermingsmiddelen is het lastig deze ingreep goed te beoordelen.</p>	2
3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.	maatwerk	0-10	De panelen bewegen mee met de zon. Tijdens het belangrijkste zonmoment staan de panelen horizontaal en krijgt de bodem de minste	10

<ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 			<p>hoeveelheid zon. Echter zit er ook heel veel ruimte tussen de panelenrijen zodat er gewassen kunnen groeien en trekkers kunnen rijden.</p> <p>De commissie vindt het lastig om hier een hoeveelheid punten aan toe te kennen. Maar door de grote hoeveelheid ruimte tussen de panelen en het benodigde zonlicht voor de gewassen, kent de commissie hier het maximaal aantal punten toe.</p>	
3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.	maatwerk	0-10	<p>In de toekomstige situatie lijken er meer bestaande greppels gedempt te worden. Er wordt geen extra waterberging aangelegd in het plan, en door de bodem (keileemlaag) is hier qua waterinfiltratie weinig mogelijk. Kortom geen verbetering van het watersysteem, maar ook geen grote verslechtering. Het gebied ligt naast een beekdal en een extra waterberging (ondanks dat de effecten hiervan beperkt zijn) zou minder druk geven richting het beekdal. De commissie is van mening dat het plan niet bijdraagt aan een robuuste en klimaatbestendig watersysteem.</p>	0
3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie. A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel. B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark. C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.		0-10	<p>Het hele zonnepark wordt ingericht als een vorm van strokenteelt. Er komt een volledig zonvolgend zonnepark. Met tussen de 'rijen' aan panelen ruimte voor akkerbouw.</p> <p>Ondanks de onzekerheid van een pachter kent de commissie hier het maximum aantal punten toe, omdat het gebied wel wordt ingericht om zonnepanelen zo efficiënt mogelijk te combineren met een agrarische functie.</p>	10
Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.				
3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	maatwerk	0-10	<p>De maximale hoogte is 4,60 meter. Dat is op zich behoorlijk fors. Daarentegen betreft het een hoogte die meedoet in de grotere gebaren, van landschappelijke maat en schaal zoals hierboven omschreven (zie ook 2.5 en 2.6).</p>	10

3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	maatwerk	0-10	Het plangebied vormt één groot carré. Weg en laan verdelen dit carré onder in drie rechthoekige delen. Die drie delen worden op hun beurt vervolgens rationeel met rekken aan zonnepanelen uitgevuld.	10
3.8 Behoud zichtlijnen.	maatwerk	0-10	Realisatie van het zonnepark bewerkstelligt in onevenredige zin geen andere zichtbeleving in en op het landschap.	10
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	maatwerk	0-10	Zeker (zie ook 3.6 en 3.7).	10
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Volgende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Volgende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.

Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	Ja	10
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. <i>Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.</i>	maatwerk	0-10	Er is voldoende afstand van de trafo's en omvormers tot de woningen dat dit weinig tot geen overlast zal geven.	10
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	De soortenlijsten zijn passend bij de streek en de locatie. De initiatiefnemer beschrijft de voorkeur voor autochtoon plantmateriaal.	8
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Er is geen zicht op de achterkant van de panelen.	10
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10	Dit is goed uitgevoerd door een struweel te plaatsen langs het hekwerk.	10
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een	Voldoende of onvoldoende	De participatie is goed uitgewerkt, maar wel wat idealistisch en uitbundig. Het is de vraag of alle onderdelen realiseerbaar zijn. De commissie merkt op dat er wellicht onderdelen inzitten waar de gemeente mogelijk niet achter staat. Dat kan eventueel in een later stadium worden aangepast/	

beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	onvoldoende stopt de beoordeling.		aangescherpt. Voor de maatschappelijke tender is participatie voldoende uitgewerkt. Wel merken we op dat het participatieplan completer zou zijn, wanneer er naast de aandacht voor omwonenden, ook een plan is om agrarisch ondernemers als doelgroep te benaderen. Dit zijn immers de beoogde pachters van de gronden en zij zullen in de praktijk invulling geven aan het concept van Agri-PV. Deze stakeholders zijn belangrijk voor het slagen van de ontwikkeling (zie ook 1.2).	
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i>	Nee Ja	0 10	Ja	10
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recycleert. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i>	Nee, beoordeling stopt	X	Ja	
6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en	De beoordeling van het plan is maatwerk.	X-20	Het aanleg- en beheerplan is prima uitgewerkt. Er staan eindbeelden, instructies voor aanleg, soortenlijsten, frequenties voor beheer enz. in.	15

<p>beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.</p>			<p>De commissie maakt zich wel zorgen over de uitvoerbaarheid. Met name door knolcyperus die juist aan de kanten met de meeste ecologische ingrepen aanwezig is. De aanleg van de ecologische ingrepen kan deels later of niet doorgaan zolang deze exoot aanwezig is. Het is daarom cruciaal dat de bestrijding z.s.m. start en grondig wordt aangepakt. Anders is er een risico dat dit deel van het plan, vanuit ecologisch oogpunt, niet uitgevoerd kan worden.</p> <p>De commissie adviseert de gemeente om in de privaatrechtelijke overeenkomst vast te leggen dat ze de knolcyperus bestrijden, voordat ze het park gaan aanleggen.</p>	
--	--	--	---	--

Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie

Overwegingen die de beoordelingscommissie wil meegeven aan het college van B&W:

- De gronden worden verpacht. Er is nog geen pachter bekend. Vaak zijn pachtcontracten kortdurig, maar je zou hier juist een langdurig contract willen hebben om het meervoudig grondgebruik voor 25 jaar te kunnen garanderen. Ook is het nog maar de vraag of er agrariërs zijn die hierin geïnteresseerd zijn. Is het bijvoorbeeld rendement voor de pachter voldoende? De commissie ziet dit als een kwetsbaar onderdeel van dit project.
- Bij onderdeel 6.3 wordt knolcyperus als genoemd als risico. Als het niet lukt om deze te bestrijden, kan een deel van het park mogelijk niet worden uitgevoerd. Het plan moet dan mogelijk aangepast worden. Knolcyperus is erg moeilijk te bestrijden. *De commissie adviseert de gemeente om in de privaatrechtelijke overeenkomst vast te leggen dat ze de knolcyperus bestrijden, voordat ze het park gaan aanleggen.*
- Een vlotte doorsteek voor fietsers richting de VAM-berg wordt als pluspunt gezien. Verder zou je de recreatie rondom dit zonnepark minimaal moeten houden. De commissie is van mening dat recreatie hier geen toegevoegde waarde heeft. Bovendien heeft het weglaten van recreatie een positief effect op de businesscase. Dit kan verder worden uitgewerkt met de direct omwonenden tijdens het participatieproces.

4. Zonnepark Hijkerleek

Projectnummer	4841416
Naam	Zonnepark Hijkerleek
Indiener	TPSolar Nederland BV
Totaal aantal punten	190

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Nee	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	Ze geven aan dat het meervoudig ruimtegebruik betreft. Omdat het park de volgende functies heeft: waterberging, recreatie, natuurontwikkeling en beekdalherstel. Alleen waterberging wordt gezien als meervoudig ruimtegebruik als die waterberging noodzakelijk is. Een deel van de bestaande A watergang wordt heringericht en levert meer waterberging op in het gebied. Het gebied bestaat uit verschillende sloten aangesloten op de A watergang. Deze zijn al aanwezig en worden niet/beperkt aangepast. Omdat er een relatief kleine hoeveelheid waterberging bijkomt ten opzichte van het totale oppervlak van het plangebied krijgt het plan ook een beperkt aantal punten voor meervoudig ruimtegebruik op het punt waterberging.	5
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score

2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Ja	10
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>	maatwerk	0-10	De afstand tot woningen langs de Beilerweg is voldoende. Het plan houdt ook goed rekening met de omliggende woningen.	10
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10	In de nabijheid ligt een bestaand zonnepark (Solarpark Hijken-Zuid). Dat bestaand park manifesteert zich als een smalle strook direct langs de A28. Randbeplanting aldaar ontbreekt. Vanwege het goeddeels open karakter van het landschap zullen de parken ook onderling waarneembaar zijn, hoewel dat ook zal afhangen van de (intensiviteit) van nieuw aan te brengen randbeplanting rondom het voorliggende initiatief en van het punt waar men zich in het landschap bevindt. Als samengeklonterde (industriële) eenheid hoeven de parken niet direct te worden ervaren.	5
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>	maatwerk	0-10	Het initiatief voegt zich door haar uitlijning op en opspanning tussen de Hijker Leek en De Lotten prima in de maat en schaal van het landschap. Idealiter zou het plangebied zich nog ietje verder in zuidelijke richting uit mogen strekken tot de provincialeweg N381. Dan zou het plan een logischer deel van de Hijker Leek hebben begeleid/omgeven.	10

2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>	maatwerk	0-10	Zie 2.5 en 2.6.	10
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	<p>Het initiatief heeft in de bestaande beek (Hijker Leek) niet alleen z'n westelijke begrenzing, het initiatief incorporeert het ook. Ingezet wordt op ontkanalisering, herintroductie van flauwe, natuurvriendelijke oevers en daarmee de facto dus op beekherstel. De commissie ziet dit als grote waarde. Zeker over de lengte waarop het wordt toegepast.</p> <p>En zeker ook als zou kunnen worden afgedwongen dat het herstelde landschap na opheffing van het zonnepark ook daadwerkelijk zo blijft ingericht. Initiatiefnemers spreken zich zo namelijk wel uit als het gaat om de nevenstroom (meanderend beekdeel) die in/rondom een bestaand bomencomplexje wordt geïntroduceerd. Daarnaast worden tussendoor het veld met zonnepanelen meerdere greppels dwars op de beek ge(her)ïntroduceerd. Ook voor deze elementen geldt dat die na opheffing van het park idealiter behouden zouden moeten blijven. Als het initiatief hoog scoort, dan zou het gesprek daarover ook nadrukkelijk met initiatiefnemers gevoerd moeten worden.</p>	7
3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.	maatwerk	0-10	In alle zones, van 1 t/m 8, wordt op een overtuigende wijze bijgedragen aan het verbeteren van de ecologische kwaliteit van het gebied. De ingrepen zijn divers (natte natuur, struweel en kruidenrijk grasland). Waardoor het gebied op verschillende manieren een échte ecologische impuls krijgt. Daarom verdient dit plan de maximale score op dit criterium.	10

<ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 				
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	maatwerk	0-10	<p>De minimale eis in de tender is 25% onbedekt tussen de rijen panelen. Dat beoordelen we dus met 0 punten. De ingediende plannen op land met het grootste percentage onbedekte grond tussen de rijen panelen halen 40%. Dat beoordelen we dus met 10 punten. Alle andere plannen zijn daartussen naar rato gescoord.</p> <p>In de tekst bij dit plan wordt 35% onbedekt genoemd. Dat is exclusief de ruimte rondom het park. De ruimte tussen de rijen is 2,5 meter. Daarmee scoort dit project een 7 op dit punt.</p>	7
<p>3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.</p>	maatwerk	0-10	<p>Het gehele plan ligt in een beekdalgebied en is daarmee een stuk gevoeliger voor wateroverlast. Ten behoeve hiervan is extra waterberging aangelegd, ten opzichte van het oppervlak van het plan is dit beperkt.</p>	3
<p>3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie.</p> <p>A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel.</p> <p>B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark.</p> <p>C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.</p>		0-10	<p>Dit plan wordt niet gecombineerd met een agrarische functie.</p>	0
<p>Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.</p>				

3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	maatwerk	0-10	Dit is prima, mede omdat de panelen de bestaande landschapsstructuren volgen.	10
3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	maatwerk	0-10	Het zonnepark volgt de bestaande landschapsstructuren goed. Daarbij respecteren ze de grenzen van de landschappelijke eenheden.	10
3.8 Behoud zichtlijnen.	maatwerk	0-10	In het plan wordt veel randbeplanting toegevoegd. Dit pas niet zo goed in een lager, goeddeels open cultuurlandschap. Gedeeltelijke aanheling van de bomenlaan in de bermen van het noordelijke gedeelte van De Lotten is te volgen. De introductie van (zichtbelemmerende) onderbeplanting ook. Die nieuwe bomen en beplanting kunnen na opheffen van het zonnepark prima blijven staan en worden onderhouden door de gemeente. Beplanting verderop langs de oostrand en de zuidrand zou vanwege landschappelijke oneigenlijkheid moeten worden voorkomen.	5
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	maatwerk	0-10	Dat doet het (zie ook 2.5 en 3.1).	10
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Dit is voldoende verwerkt in het plan. Zie ook de opmerking van de commissie bij punt 3.1 en 3.4.	
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden.	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.

<i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>				
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	De rekken met panelen liggen haaks op de beek. Dat geeft de mogelijkheid om tussendoor de rekken gebiedseigen greppels te (her)introduceren. Het zou goed zijn wanneer in het legplan de rekken aan weerszijden van de greppels net even iets verder uit elkaar worden geplaatst.	9
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.	maatwerk	0-10	Er is voldoende afstand van de trafo's en omvormers tot de woningen dat dit weinig tot geen overlast zal geven.	10
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	De randen zijn zorgvuldig ingericht. De soorten zijn inheems en streekgebonden.	9

			De commissie heeft alleen bedenkingen bij ingreep 7. Wellicht is het beter die achterwege te laten. In een beekdal is het open karakter passender dan zo'n bomenrij. Daarnaast lijkt het praktisch ook lastig uitvoerbaar. De bestaande bomenrij aan de noordzijde staat op een wat bredere berm. Zodra de weg naar het zuiden afbuigt wordt die berm smaller. We denken dat het plan op dit punt een 10 kan krijgen als deze ingreep geschrappt wordt (zie ook 3.8).	
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Er is geen zicht op de achterkant van panelen.	10
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10	Dit is goed uitgevoerd in het plan.	10
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het participatieplan is meer dan voldoende uitgewerkt. Het participatieplan is compleet en er is een overeenkomst met de gezamenlijke energiecoöperatie Midden-Drenthe. De commissie merkt op dat er al veel contact is geweest met verschillende stakeholders.	
6. . Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i>	Nee Ja	0 10	De initiatiefnemer geeft aan een batterij te plaatsen als deze, volgens de netbeheerder, gewenst is op die locatie. Ze houden daarmee een slag om de arm, maar geven wel aan een batterij te plaatsen als deze zin heeft op die locatie. De gemeente kan hierover afspraken vastleggen in de privaatrechtelijke overeenkomst, zodat de beste keuze hier zal worden uitgevoerd.	10
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het</i>	Nee, beoordeling stopt	X	Ja	

<p><i>zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i></p>				
<p>6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.</p>	<p>De beoordeling van het plan is maatwerk.</p>	<p>X-20</p>	<p>Er is een aanleg- en beheerplan aangetroffen als hoofdstuk 5 in het landschapsplan. Dat aanleg en beheerplan is compleet en erg sterk en geeft een goede basis om dit gebied ecologisch gezien een flinke impuls te geven.</p>	<p>20</p>
<p><i>Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie</i></p>				

5. Energielandschap Hart van Drenthe

Projectnummer	4843951
Naam	Energielandgoed Hart van Drenthe
Indiener	Lightsource Renewable Energy Netherlands Development B.V
Totaal aantal punten	189

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Nee	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	Nee	0
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	☒
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Ja	10
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom	maatwerk	0-10	In de omgeving van het plangebied ligt een paar woningen, alle ver buiten de zone van 300 meter. Midden in het plangebied komt nu nog de	10

<p>een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i></p>			<p>boerenstee van de initiatiefnemers voor, maar het woongebruik ervan zal met planrealisatie in ieder geval komen te vervallen. Ook in het boscomplex aan de noordoostzijde van het plangebied komt nog een woning voor. Die woning blijft wel gewoon bestaan. De woning is door het boscomplex omgeven en heeft daardoor geen zicht op zonnepanelen in welk compartiment van het plan dan ook. Hoe bijzonder is eigenlijk dat?! Noem het maar een schoolvoorbeeld van goede landschappelijke inpassing/aankleding.</p>	
<p>2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i></p>	maatwerk	0-10	<p>In de buurt van het plangebied liggen drie bestaande zonneparken, maar een onderlinge zichtrelatie bestaat niet. Wel grenst het plangebied aan die van maar liefst twee andere initiatieven in kader van deze maatschappelijke tender. <i>Dat zijn 4843245 Zunnepark Wiester en 4842693 Vamweg. Beide plannen scoren fors lager dan voorliggend plan.</i></p>	10
<p>2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i></p>	maatwerk	0-10	<p>De omvang van het initiatief bedraagt maar liefst 120 hectare; de grootste van alle 17 initiatieven van deze maatschappelijke tender. Daarmee bestaat het risico dat de schaal en maat van het landschap wordt overruled. Maar dat doet het (wonderbaarlijk genoeg) niet. Enerzijds komt dat door de ligging tegen VAM-berg/ETP-terrein; in zichzelf al een landschappelijk megaliet, waarbij een beetje meer of minder dan niet eens zo veel meer uitmaakt. Anderzijds maakt het initiatief heel slim gebruik van bestaande groencomplexen en voegt het (op handige plekken) robuuste groene skeggen toe, waardoor het plangebied – gerelateerd aan de oorspronkelijk structuur van de jongeveldontginning - in een bijna logische compositie aan meerdere compartimenten (d.w.z. kleinere) zonnevelden uiteenvalt. Het doet er wonderbaarlijk opeens nu even wat minder toe dat de westelijke rand is uitgelijnd op de spoorlijn en dat twee groene skeggen zijn ontleend aan hoogspanningsleiding en ondergrondse gasleiding. En ook dat is dus erg goed gedaan.</p>	10
<p>2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i></p>	maatwerk	0-10	<p>Dat doet het (zie 2.5). Vanuit eerder benoemde compartimentering vult het initiatief zich op comfortabele, zelfs logisch aandoende wijze uit tot haar infrastructurele begrenzingen.</p>	10

3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	<p>Het initiatief is geprojecteerd in Westergoor; een jongeveldontgting die door een ruilverkaveling en vanzelfsprekend door de komst van het ETP-terrein/VAM-berg in z'n oorspronkelijke structuur behoorlijke wijzigingen heeft ondergaan. De voorgenomen groenmaatregelen lijken het landschap nu een beetje terug te verkavelen in meer cultuurhistorisch verantwoorde figuraties en maat en schaal. En dat is een pré. Het lijkt het groteske van ETP/VAM wat liever te maken.</p> <p>Het is ook meer dan prima dat het bestaande boscomplex wordt uitgebreid en getransformeerd tot onder andere een kweektuin en voedselbos. En dat het initiatief ook de introductie van een stevig, belevingsvol vormgegeven wandel- en fietsroute behelst, met logische aansluitingen op de omgeving. De commissie heeft in Großen und Ganzen waardering voor de wijze waarop landschappelijke dooradering en doorwaadbaarheid is vormgegeven. Tot slot misschien nog de ontmanteling van de boerenstee. Het zou goed zijn om die (deels) te behouden, als relikwie van de jongeveldontginning. Het projectvoorstel vermeldt dat dit mogelijk overnachtingsplek voor schapen zou kunnen zijn.</p>	10
3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit. <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oever, het creëren 	maatwerk	0-10	<p>Dit project vergroot zeker de ecologische kwaliteit. Door de toevoeging van structuren zoals struweelhagen en houtwallen wordt het gebied interessant voor allerlei soorten en kan het een verbinding vormen tussen de bestaande natuur aan de oost- en westzijde.</p> <p>De ingrepen zijn serieus van omvang waardoor planten ook echt de ruimte krijgen om gezond en goed uit te groeien. De poel en wadi's zullen amfibieën en insecten helpen. En de kruidenrijke vegetatie zal insecten en indirect vogels en kleine zoogdieren helpen. De plantenkeuze is overal passend in het landschap en de streek.</p> <p>Ook het voedselbos kan een flinke ecologische plus zijn. De soorten daar zijn natuurlijk nauwelijks inheems, maar wel erg divers en gericht op een ecologisch evenwicht. Samen met de halfopen structuur (een voedselbos is meer een voedselbosrand) is dat ecologisch een plus. De indirecte</p>	9

van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water.			<p>lange termijneffecten op duurzame landbouw kunnen interessant worden, al is daar natuurlijk nog veel onzeker.</p> <p>Ook na de looptijd van 25 jaar zal dit project blijvende positieve impact hebben omdat de structuren en het landgoed behouden blijven. Daardoor blijft de verbinding tussen oost en west in stand en blijft het gebied interessant voor talloze diersoorten.</p> <p>Het enige minpunt vanuit ecologisch perspectief is de hoogte van de panelen. Die is 50 tot 170 cm. Dat is gedaan om zichtlijnen te behouden. Maar 50 cm aan de onderkant is te laag. Veel kruiden bloeien op 50 tot 100 cm en zullen dus schaduw op de panelen geven. Daardoor dwingt die lage inrichting tot vaker maaien dan ecologisch ideaal is. Als kruiden gemaaid worden voor ze bloeien, hebben bestuivende insecten er niks aan. En ze vormen geen zaad waardoor ze zich niet kunnen verspreiden. Dus veel soorten zullen verdwijnen. Vanuit ecologisch oogpunt dan ook het dringende advies om de tafels een halve meter te verhogen naar 100 tot 220. Aangezien overal houtwallen en struweelhagen omheen komen lijkt dit ook geen impact op de zichtlijnen te hebben. Die zijn er door de groenstructuren toch al niet.</p>	
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	maatwerk	0-10	<p>De minimale eis in de tender is 25% onbedekt tussen de rijen panelen. Dat beoordelen we dus met 0 punten. De ingediende plannen op land met het grootste percentage onbedekte grond tussen de rijen panelen halen 40%. Dat beoordelen we dus met 10 punten. Alle andere plannen zijn daartussen naar rato gescoord. In dit plan treffen we 25,5% onbedekte grond aan. Dat levert dus 0 punten op.</p>	0
3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.	maatwerk	0-10	<p>De hoeveelheid waterberging in het gebied neemt toe, op basis van de grote van het gebied is dit beperkt. Wel is uitvoerig overleg geweest en zijn</p>	3

			er voor het waterschap veel kansen in dit gebied voor verbetering van het watersysteem waar de ontwikkelaar voor open staat. Omdat we het plan en stukken op basis van de huidige staat beoordelen krijgt het plan daarom een beperkt aantal punten, maar het heeft grote potentie voor water. Om de voorgestelde kansen te behalen vergt een verdere detail uitwerking.	
<p>3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie.</p> <p>A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel.</p> <p>B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark.</p> <p>C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.</p>		0-10	Dit plan wordt niet gecombineerd met een agrarische functie.	0
Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.				
<p>3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.</p>	maatwerk	0-10	De panelen zijn alle van hetzelfde lage type (maximaal 1,80 meter) en hebben over het algemeen een zuidwest-gerichte opstelling. Op een enkele plek wordt een verdraaiing (zuid-oriëntatie) toegepast. Juist die afwisseling verstevigt het beeld van een ogenschijnlijk toevallige clustering van meerdere zonnevelden (zie 3.1). NB: Als de panelen hoger worden, blijft deze score 10. Zie 3.2	10
<p>3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.</p>	maatwerk	0-10	Zie 2.5, 2.6 en 3.1	10
<p>3.8 Behoud zichtlijnen.</p>	maatwerk	0-10	Zie 2.5, 2.6 en 3.1	10
<p>3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.</p>	maatwerk	0-10	Zie 2.5, 2.6 en 3.1	10
<p>3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark.</p>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.

<i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>				
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	Dat is het geval (zie ook 3.6).	10
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/ of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	☒
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	☒

3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	☒
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. <i>Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.</i>	maatwerk	0-10	Er is voldoende afstand van de trafo's en omvormers tot de woningen dat dit weinig tot geen overlast zal geven.	10
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	Dit is een grootschalig landschap met een industrieel landschap ernaast. Dat vraagt om grote structuren en dat is precies wat we in dit plan zien. Houtwallen en struweelhagen, uitbreiding van bos en dat alles krijgt de ruimte om ook echt impact te maken. De plantenkeuze is ook gepast en streekgebonden. Niks op aan te merken.	10
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Zicht op achterkanten kan niet overal en helemaal worden voorkomen. Het ligt er ook maar een beetje aan waar je in of om het plangebied bevindt.	8
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10	Hekwerken worden veelal gecombineerd met struwelen. Klimop-achtige begroeiing van hekwerken wordt/hoeft niet te worden toegepast.	10
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het participatieplan is ruim voldoende. Met aandacht voor analyse omwonenden, procesbeschrijving en een getekende overeenkomst met de Gezamenlijke Energiecoöperatie Midden-Drenthe.	
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score

<p>6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i></p>	<p>Nee Ja</p>	<p>0 10</p>	<p>Ja</p>	<p>10</p>
<p>6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i></p>	<p>Nee, beoordeling stopt</p>	<p>X</p>	<p>Ja</p>	<p>☒</p>
<p>6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.</p>	<p>De beoordeling van het plan is maatwerk.</p>	<p>X-20</p>	<p>Aanleg- en beheerplan zijn gedegen en goed. Soortenlijsten, frequenties, eindbeeld, aanplant en beheer. Alles zit er netjes in en ziet er goed uit.</p> <p>Aandachtspunt is de drukbegrazing met schapen per perceel. Doorgaans wordt drukbegrazing op veel kleinere percelen toegepast. Het kan zijn dat de schapen in deze opzet zoveel ruimte krijgen dat ze alleen de lekkere planten eten en de minder lekkere laten staan. Overweeg ze binnen de percelen alsnog in te rasteren in kleinere stukjes en steeds te laten opschuiven.</p>	<p>19</p>
<p>Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie</p>				
<p>Mocht dit plan uitgevoerd worden, geeft de commissie het volgende advies mee: maakt de paneelopstellingen hoger. Doordat de panelen zo laag liggen, moet er vaker gemaaid worden. Dit gaat ten koste van de ecologie. Zie 3.2.</p>				

6. Zonnepark Holtiesweg

Projectnummer	4841796
Naam	Zonnepark Holtiesweg
Indiener	Vattenfall
Totaal aantal punten	183

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	nee	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	<p>Waterberging wordt ook genoemd als meervoudig ruimtegebruik. Dit is van toepassing als de waterberging noodzakelijk is in het gebied. Dat is hier niet het geval.</p> <p>Een deel van het plan wordt ingericht met agri-pv. Het gaat om 7,5 ha. Het is niet duidelijk wat er verbouwd zal worden. De commissie vermoedt dat het voornamelijk zal gaan om grasland. Er komt veel ruimte tussen de panelen, waardoor het gebied geschikt is voor grote machines. De beoordelingscommissie is van mening dat het deel agri-pv wel rendabel kan zijn voor een boer, waarmee het deel agri-pv haalbaar en realistisch is. Er is dus sprake van meervoudig ruimtegebruik. Het betreft ongeveer een kwart van het hele plan. Een klein deel wordt ingericht als onderzoekslocatie.</p> <p>Uit de stukken wordt het niet duidelijk of er al een boer is voor dit perceel. Dat maakt het wel onzeker of er in de toekomst ook echt agrarische</p>	5

			activiteit zal plaatsvinden. Daarom is de commissie terughoudend met het aantal punten op dit onderwerp.	
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X		☒
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Ja	10
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>	maatwerk	0-10	De commissie ziet aan het ontwerp dat er met veel zorg is gekeken naar de omliggende woningen. Voor de meeste woningen rondom is de impact niet heel groot. Twee woningen liggen binnen 300 meter van het initiatief. Voor één van de woningen is het zicht op het plan beperkt doordat het Oranjekanaal - omdijkt en weerskanten begeleid door laanbeplanting - ertussen ligt. De andere woning ligt dicht op het plangebied. Met deze woning wordt rekening gehouden door een deel van de beschikbare kavel niet met panelen te belleggen en subtiel afschermdende beplanting toe te passen.	10
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10	In de nabijheid van de planlocatie ligt een bestaand zonnepark. Onderling hebben die voldoende afstand. Wel constateert de commissie dat er in het kader van de maatschappelijke tender meerdere initiatieven voor zonneparken dichtbij of zelfs tegen elkaar aan liggen. Als er meerdere initiatieven dicht bij elkaar hoog scoren, zal de commissie voor deze projecten de afweging nogmaals moeten maken. In dit geval gaat het om de initiatieven met projectnummers 4844008 en 4842843. Beide initiatieven zijn gediskwalificeerd vanwege een te lage	10

			<p>score. Dat houdt in dat er voor dit onderdeel geen belemmering is voor dit initiatief.</p> <p>Verder weg is initiatief 7 (projectnummer 4841421) geprojecteerd. Die afstand bedraagt circa 1,3 kilometer. Die afstand is voldoende om niet als een aaneengesloten cluster aan zonepanelen te worden gezien. Temeer het Oranjekanaal met haar begeleidende hoge en van bomen voorziene keringen een landschappelijk segmenterend effect.</p> <p>NB: Voorkomen moet worden dat de een na de andere zonepark wordt uitgelijnd op de A28 en daarmee ook vol in het panorama van de A28 komt te liggen. De A28 glijdt door (en werpt daardoor een panorama op) afwisselende cultuurlandschappen. Dat moet niet doorschieten naar een energietransformatielandschap (zie ook 2.5).</p>	
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>	maatwerk	0-10	Het plan voegt zich in de maat, schaal en vorm van het landschap. De commissie vindt het fijn te constateren dat het plan zich op het (oude) landschap uitlijnt en bijvoorbeeld niet op de (veel later aan het landschap toegevoegde) infrastructurele lijnen zoals de A28 en de hoogspanningsleiding. Het plan trekt zich van die lijnen juist zo min mogelijk aan.	8
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>	maatwerk	0-10	Het plan plooit zich naar bestaande struwelen/houtsingels/bosjes, afwateringspatronen en landschapstypen.	8
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	Het plan overkluist twee landschapstypen, enerzijds die van het beekdal (Brunstinger/Hijker Leek) en anderzijds die van een jonge veldontginning	6

			<p>(Noorderkluft). Voor beide typen kent de gemeentelijke Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) ter plaatse niet het predicaat 'gaaf' toe. Door de decennia heen hebben daarvoor net even te veel versturende ingrepen plaatsgevonden. Het plan voegt zich naar de contour zoals het nu is of (misschien beter gezegd) was.</p> <p>En dit is alleen zichtbaar tijdens de exploitatiefase. Na het opruimen van de zonnepanelen blijven er geen zichtbare elementen achter die het cultuurlandschap versterken.</p>	
<p>3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oever, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 	maatwerk	0-10	<p>In dit plan wordt op ongeveer 79% van het terrein de ecologie verbeterd.</p> <p>De ingrepen zoals vochtig kruidenrijkgrasland, de struwelen en het verdichten van de onderbegroeiing van de bestaande houtwal zijn inhoudelijk goed en zullen de natuur in dit gebied zeker ten goede komen.</p> <p>D commissie zit wel een aandachtspunt: het verschrallen in combinatie met vernatten. De initiatiefnemer wil de eerste jaren vaak maaien en afvoeren. Maar ze gaan niet maaien als het nat is. En tegelijk gaan ze vernatten. Dit gaat niet samen, waardoor het risico ontstaat dat het maaien dus minder frequent zal gebeuren. Ze leggen dit bij de onderaannemer neer, waarmee het wel geborgd lijkt.</p>	8
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan 	maatwerk	0-10	<p>De minimale eis in de tender is 25% onbedekt tussen de rijen panelen. Dat beoordelen we dus met 0 punten. De ingediende plannen op land met het grootste percentage onbedekte grond tussen de rijen panelen halen 40%. Dat beoordelen we dus met 10 punten. Alle andere plannen zijn daartussen naar rato gescoord.</p> <p>In dit plan treffen we op het grootste deel 25% onbedekte grond aan en op het agri-pv deel 50% onbedekte grond. Gemiddeld is dat zo'n 31% onbedekte grond. Dat levert dus 5 punten op.</p>	5

dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas.				
3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.	maatwerk	0-10	Een deel van het plan ligt in het beekdalgebied, dit is een gebied gevoelig voor wateroverlast en doorgaans een nat gebied. Dat is te zien aan de vele watergangen. In het plan wordt daar rekening mee gehouden en de indeling van de watergangen is voldoende. De hoeveelheid berging binnen het plan is echter beperkt.	3
3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie. A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel. B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark. C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.		0-10	Ongeveer 25% (7,5 hectare van de 30 hectare aan 'zon') wordt ingezet voor agri-PV. De zonnepanelen staan hier oost-west, doordat ze meebewegen op de dag. Er is meer tussenruimte. Qua opgesteld vermogen staat er ongeveer 15% in het agri-pv gedeelte. De initiatiefnemer ziet de 4 hectare aan de zuidoost kant als referentieperceel en denkt tussen de panelen 65% van de referentie te oogsten. Dat lijkt acceptabel. Ze zijn niet heel duidelijk wat nu het type 'gewas' wordt. Ze stellen alleen dat het nu gras is, maar dat nog moet worden bekeken waar in de toekomst behoefte aan is. Wel gaan ze onderzoeken en bewijzen dat zonnepanelen voordelig zijn voor de kwaliteit/kwantiteit van het gras. Omdat het om ongeveer een kwart van de oppervlakte gaat, kent de commissie hier 3 punten toe.	3
Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.				
3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	maatwerk	0-10	Het plan voldoet hieraan. Het beekdaldeel van het plangebied wordt voorzien van een lager type paneel, terwijl het deel van de jonge veldontginning wordt voorzien van een hoger type. De oppervlakte van het hogere deel is ondergeschikt aan die van het lagere deel. De hoogteverschillen in de panelen expliciteert de overgang (en vertelt daarmee het verhaal) van beide landschapstypen.	8
3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	maatwerk	0-10	Het plan voldoet op deze punten. Het accentueert de overgang in landschapstypen (zie 3.6).	8

3.8 Behoud zichtlijnen.	maatwerk	0-10	Redenerend vanuit de omgeving werpt het plan geen (onevenredige) visuele belemmeringen op. Daarentegen heeft de commissie juist waardering voor het toevoegen van onderbeplanting bij struwelen/houtwallen (juist geringere visuele transparantie), eenvoudigweg omdat die onderbeplanting in vroegere tijden ter plaatse ook voorkwam. Defacto is dus sprake van landschappelijke aanheling.	8
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	maatwerk	0-10	Het plan volgt de bestaande landschapsstructuren en respecteert de landschappelijke grenzen.	10
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het plan ligt (groten)deels in het dal van de Brunstinger/Heiker Leek. De commissie is van mening dat hier voldoende rekening mee wordt gehouden. Er is nog een aantal verfijningpunten, zoals een extra dwarslootje of de plek van de opslagsystemen. Mocht dit plan tot één van de winnaars behoren, dan gaan we graag met de indiener(s) in gesprek om te kijken of het plan op dit punt nog verbeterd kan worden.	
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.

<i>betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>				
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	Het plan karakteriseert zich door twee opstellingsrichtingen als ook in twee hoogtetoepassingen, die de overgang in landschappelijke karakteristiek respecteren en expliciteren. Zie ook de opmerkingen bij punten 3.7, 3.8 en 3.9.	10
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja, en ook nog keurig netjes langs de randen van het plangebied, met hoog opgaande struwelen/houtsingels als ruimtelijke rug.	✓
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	ja	✓
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	ja	✓
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. <i>Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.</i>	maatwerk	0-10	Er is voldoende afstand van de trafo's en omvormers tot de woningen dat dit weinig tot geen overlast zal geven.	10
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	De ingrepen zijn zorgvuldig ingericht. De soorten zijn inheems en streekgebonden. En er wordt gewerkt met autochtoon plantgoed. Aandachtspunt is de bestaande houtwal aan de westzijde. De commissie is van mening dat dit iets beter zou kunnen. Aan de westkant zou gefaseerd een aantal bomen teruggezet kunnen worden. De initiatiefnemer lijkt hier wat voorzichtig mee te zijn, terwijl het wel een ecologische verbetering zou zijn.	9

			Omdat dit beter kan geeft de commissie hier 9 punten. Het had een 10 kunnen zijn als die houtwal meer als ouderwets hakhoutstruweel beheerd wordt waardoor ondergroei meer ruimte krijgt.	
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Aan de noordkant van het plangebied zijn de achterkanten van de panelen zichtbaar. De commissie vindt dit overkomelijk, eenvoudigweg omdat dit de zijde is waarop vanuit het omliggend landschap het minste zicht is.	8
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10	Dit is ruim voldoende uitgewerkt.	10
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het participatieplan is meer dan voldoende uitgewerkt.	☒
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i>	Nee Ja	0 10	Ja	10
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen</i>	Nee, beoordeling stopt	X	ja	☒

<p><i>hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i></p>				
<p>6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.</p>	<p>De beoordeling van het plan is maatwerk.</p>	<p>X-20</p>	<p>Het aanleg en beheerplan ziet er op de meeste punten goed uit. Er staat in wat ze gaan beheren en hoe ze dat gaan doen. De beoordelingscommissie ziet nog wel twee verbeterpunten/aandachtspunten (hieronder) en geeft daarom 16 punten.</p> <p>Het aanplanten van onderbegroeiing in een bestaande houtwal zal in deze vorm nauwelijks succesvol zijn door de concurrentie van de volgroeide bomen in de houtwal. Als het gewenste eindbeeld een cultuurhistorisch passende esrand met hakhout is, is het beter om een deel van die bomen af te zetten. Daarmee wordt de concurrentie weggehaald en krijgt de ondergroei licht en water, zodat die succesvol kan aanslaan. Door dat gefaseerd te doen, kan de houtwal weer zijn oorspronkelijke staat krijgen met bijbehorende diverse vegetatie. Er kan ook overwogen worden enkele bomen op een meter of 5 af te zagen zodat er wat dood hout in de esrand komt. Dat helpt insecten en holenbroeders zoals spechten.</p> <p>Ook bij het beheer van de kruidenrijke vegetatie zien we aandachtspunten. Vooral omdat er de eerste jaren 3 tot 5 keer per jaar gemaaid gaat worden om te versralen. Dit mag niet bij een natte ondergrond gebeuren om bodemverstoring tegen te gaan. Maar tegelijk wordt het gebied natter gemaakt. De commissie verwacht dat er daardoor minder gemaaid kan worden dan voorzien en/of de kosten voor het versralen te hoog worden.</p>	<p>16</p>
<p>Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie</p>				

7. Zonnepark Smildervenen

Projectnummer	4843459
Naam	Zonnepark Smildervenen
Indiener	Zonnepark Smildervenen B.V. (LC-Energy)
Totaal aantal punten	171

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Nee	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	Nee	0
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Ja	10
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom	maatwerk	0-10	Binnen de straal van 300 meter om het plangebied bevinden zich maar liefst 37 woningen. In het participatieplan wordt dit wel benoemd en is de	2

een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>			ontwikkelaar transparant over de zorgen die er zijn over waardedaling, overlast, ecologie en recreatie. In 2023 zijn er al gesprekken geweest met omwonenden, waarvan de uitkomst is verwerkt in het projectplan. Draagvlak bij de direct omwonenden is een uitdaging voor deze ontwikkeling.	
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10	Het initiatief bevindt zich in het perifere noordelijke puntje van het grondgebied van gemeente Midden-Drenthe; het ligt daarentegen veel meer centraal ten opzichte van (de gemeente) Assen. Er bestaat meer dan voldoende afstand tot de bestaande en (binnen deze maatschappelijke tender) geïnitieerde parken binnen Midden-Drenthe. Dat is (of lijkt) ook het geval binnen gemeente Assen.	10
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>	maatwerk	0-10	Het initiatief voegt zich in de maat en schaal van het veenontginningslandschap Smildervenen (zie ook 3.1). Naast maat en schaal, geldt dat ook voor de (historiserende) figuratie ervan.	10
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>	maatwerk	0-10	Het initiatief maakt erg handig gebruik van de voorkomende boscomplexen. Die complexen zijn bepalend voor de definitie van maat en schaal van het zonnepark. Anderzijds vormt al dat hoog opgaand groen ook een uitstekende landschappelijke rug (zie ook 3.1).	10
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	Het initiatief bevindt zich in het veenontginningslandschap de Smildervenen (deelgebied De Zeven Blokken). Een open landschap,	10

			<p>rationeel van structuur. Smalle strokenverkavelingen strekken zich tot ver in het landschap op vanuit de centrale ontginningsas (hoofdvaart met aan weerszijden aaneengesloten bebouwingslinten). Die stroken zijn ontstaan door een uiterst regelmatig stelsel van wijken en sloten haaks getrokken op de hoofdvaart. In het noordelijk deelgebied (De Zeven Blokken) gaat het Drentse Hoofddiep onder een hoek in noordwestelijke richting over in de Norgervaart. Die overgang heeft een kenmerkende verdraaiing in de verkavelingsstructuur met zich meegebracht. In het belendende, zuidelijk gelegen deelgebied (Eerste en Tweede Blok) is de historische structuur nog grotendeels intact; in deelgebied De Zeven Blokken is die door ruilverkavelingsprocessen aan wijzigingen onderhevig geraakt. Zo zijn hier en daar wijken gedecimeerd tot sloten en zijn de sloten veelal gedempt. Blokstructuren hebben daarmee hun intrede gedaan. Hier en daar is de landschappelijke openheid onderbroken door boscomplexjes (ruilverkavelingsbosjes ontstaan op voor de landbouw minder interessante gronden).</p> <p>Het initiatief De Smildervenen vlijt zich over eerdergenoemde verkavelingsverdraaiing heeft; en daarmee benadrukt het die kenmerkende verdraaiingshoek. Datzelfde geldt voor de geleiding in het legplan, ontleend aan de historische kavelritmiek. De keuze voor een pauzerende (ecologisch ingerichte) strook, werkt daarin des te onderscheidelijker.</p> <p>Vanuit cultuurhistorische eigenheid bezien is het meer dan goed dat de stroken met panelen zo kort mogelijk achter de lintbebouwing begint.</p>	
<p>3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. 	maatwerk	0-10	<p>In alle zones wordt op een overtuigende wijze bijgedragen aan het verbeteren van de ecologische kwaliteit van het gebied.</p> <p>De inrichting is, mede door het recreatief medegebruik, op delen wel meer 'park' dan 'natuur'. Spelende kinderen, mensen met honden enz. zullen op die delen bijvoorbeeld vestiging van broedvogels belemmeren en zoogdieren verjagen.</p> <p>Maar voor insecten en als foerageergebied voor vogels en zoogdieren zal het zeker de ecologische kwaliteit verhogen.</p>	8

<ul style="list-style-type: none"> Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oever, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 				
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	maatwerk	0-10	<p>De minimale eis in de tender is 25% onbedekt tussen de rijen panelen. Dat beoordelen we dus met 0 punten. De ingediende plannen op land met het grootste percentage onbedekte grond tussen de rijen panelen halen 40%. Dat beoordelen we dus met 10 punten. Alle andere plannen zijn daartussen naar rato gescoord.</p> <p>In dit plan is het percentage onbedekt tussen de panelen 26%. Daarmee scoort dit project 1 punt.</p>	1
<p>3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.</p>	maatwerk	0-10	<p>Er wordt weinig extra waterberging toegevoegd, wel wordt gesproken om meer water vast te houden in de bestaande sloten. In verhouding met het terrein beslaat deze extra berging een dusdanig laag percentage dat hier geen beperkte punten aan gegeven worden.</p>	0
<p>3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie.</p> <p>A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel.</p> <p>B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark.</p> <p>C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.</p>		0-10	<p>Dit plan wordt niet gecombineerd met een agrarische functie.</p>	0
<p>Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.</p>				

3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	maatwerk	0-10	De panelen, het hekwerk en de omvormers zijn alle maximaal 1.80 meter hoog. En dat is meer dan prima. Het legplan gaat uit van zowel een zuidgerichte als oost-westgerichte opstelling van panelen. Met die combinatie worden orthogonale landschapsstructuren extra benadrukt. AG	10
3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	maatwerk	0-10	Zie 3.1 en 3.6 AG	10
3.8 Behoud zichtlijnen.	maatwerk	0-10	Zie 3.1 en 3.6 AG	10
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	maatwerk	0-10	Zie 3.1 en 3.6 AG	10
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing	N.v.t.
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Een deel van het project ligt in een gebied waarvoor deze aanvullende eisen gelden. De commissie is van mening dat voldoende wordt aangetoond dat het initiatief de verstoring van akkervogels beperkt.	

<i>beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>				
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	Zie 3.6.	10
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. <i>Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.</i>	maatwerk	0-10	Het plangebied is met een zo dun mogelijke landschappelijke lasnaad tegen de achterkanten van de lintbebouwing langs Norgervaart en Drentse Hoofddiep gelegd. Gevolg daarvan is dat er meerdere woningen op kortere afstand van het zonnepark liggen. Idealiter zouden de trafo's/omvormers (op een nog wat) groter afstand van de woningen kunnen worden gepositioneerd.	8
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	Het plangebied is met een zo dun mogelijke landschappelijke lasnaad tegen de achterkanten van de lintbebouwing langs Norgervaart en Drentse Hoofddiep gelegd. Aan de zijde van het zonnepark is introductie van dichte en hoger opgaande beplanting voorzien, om eventuele visuele hinder vanuit de woningen te voorkomen. Bezien op een wat hoger schaalniveau zou deze nieuwe beplanting kunnen doorgaan als erfrandbeplanting van de woonpercelen in het lint van Norgervaart en Drentse Hoofddiep.	8

			De beplanting is ook gepast. Deze is autochtoon/ inheems en streekgebonden.	
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Uit het legplan blijkt dat er naar het openbaar gebied en richting de woningen nauwelijks sprake is van achterkantsituaties. En dan wordt in de overgang met het lint ook nog eens gewerkt met randbeplantingen (zie ook 3.17). Voor wandelaars op de ecologische skeg (oost-west) zullen wel achterkanten zichtbaar zijn. Maar betreding van dat gebied is een bewuste keus.	8
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10	De hekwerken worden overwegend gecombineerd met randbeplanting, uitgezonderd langs de ecologische skeg (oost-west). Gesproken wordt ook nog van begroeiing van hekwerk met klimopachtige beplanting. Maar dat zou eigenlijk ook gewoon achterwege kunnen blijven. Datzelfde geldt voor de randbeplanting die is voorzien rondom de batterijopstelling in de zuidwestelijke hoek van het plangebied. Het landschap is er niet direct bij gebaat dat die beplanting blijft staan als de exploitatie van het park erop zit.	10
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het participatieplan is voldoende uitgewerkt. De commissie merkt wel op dat het een uitdaging kan worden om voldoende draagvlak te krijgen. Er staan veel woningen rondom het plangebied. Er is een getekende overeenkomst met de Gezamenlijke Energie coöperatie Midden-Drenthe.	
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten</i>	Nee Ja	0 10	Ja	10

toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst				
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i>	Nee, beoordeling stopt	X	Ja	
6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.	De beoordeling van het plan is maatwerk.	X-20	Er is een aanleg- en beheerplan aangetroffen in bijlage 2. Dat aanleg en beheerplan is compleet en geeft een goede basis om dit gebied ecologisch gezien een impuls te geven. Het deel 'binnen de hekken' is wat summier en vrijblijvend terwijl dat het wel grootste oppervlakte is. De andere delen zijn goed en compleet uitgewerkt en vanuit ecologisch perspectief overtuigend.	16
Algemene opmerkingen van de Beoordelingscommissie				
De commissie merkt op dat er veel natuur/ park wordt aangelegd ten opzichte van het totale plangebied. Dat is landschappelijk heel mooi, maar dat betekent ook iets voor de businesscase.				

8. Zunnepark Wiester [132]

Projectnummer	4843245
Naam	Zunnepark Wiester
Indiener	J.E.G. Peltjes en E.A.M. Peltjes
Totaal aantal punten	132

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Nee.	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	<p>Vanuit het meervoudige gebruik, landbouw, wordt aangegeven dat bijna 20% van het totale terrein wordt benut voor agri-pv. Er wordt vooral gehint op vormen van akkerbouw. Af te vragen is of dat alleen tussen de panelen is? Op basis van het legplan lijkt het onder de panelen praktisch niet haalbaar. Op basis van de getallen betreft dit amper 16% van het totale vermogen. Elders geven ze aan de rest van het terrein te laten begrazen door geiten, schapen, koeien (jongvee) en zelfs kippen. Praktisch gezien lijkt het niet 'veilig' als koeien of geiten hier grazen, vanwege de lage hoogte van de panelen is dat potentieel 'gevaarlijk'. Bij de kippen is onduidelijk hoeveel impact dat werkelijk heeft.</p> <p>Er loopt nu een bestaande A/Primaire watergang door het gebied. In het plan is een natuurvriendelijke oever opgenomen, maar qua waterkwantiteit levert die niet veel op. Als er waterberging zou komen die kan overstorten richting de A/ Primaire Watergang ziet</p>	10

			de commissie meervoudige grondgebruik op het gebied van waterberging. In het huidige plan komt dit niet terug.	
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Ja	10
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>	maatwerk	0-10	Het zonnepark ligt in de nabijheid van een aantal (dienst)woningen. Initiatiefnemer geeft aan dat er afstemming met omwonenden heeft plaatsgevonden. Niet duidelijk is of dit heeft geleid tot specifieke maatregelen.	0
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10	In de huidige situatie is de afstand tot aan andere zonneparken voldoende. Het plan ligt tegen de nummers 9 (4842693) en 16 (4843951). Nummer 9 lijkt lager te scoren dan dit park. Nummer 16 is het energielandgoed en scoort vrij hoog. De planomvang van projectnummer 16 is aanzienlijk, eigenlijk al meer dan vanuit de gemeentelijke ambities is benodigd. Een keuze voor project 16 impliceert indirect een afwijzing voor projectnummer 6.	10
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van</i>	maatwerk	0-10	Het plangebied meet circa 22 hectare. Het doet met die oppervlakte en z'n belijning mee in de maat en schaal van het landschap. Maar zie ook 2.6.	5

<i>landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>				
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>	maatwerk	0-10	Het plangebied is primair gebaseerd op kadastrale contouren, veel minder op voorkomende landschappelijke contouren. Reden ook waarom het initiatief uitgaat van aanplant van boom/haagsingels om het hele plangebied.	5
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	Het plangebied is onderdeel van een jonge veldontginning (Oostersche Veld). Volgens de gemeentelijke Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) is in het overwegend open landschap met hier en daar een groenstrookje/bosje het beeld van de gerende strookverkaveling vanaf de noordelijk gelegen Wijsteressen, ondanks de ruilverkaveling begin 60'er jaren, nog redelijk goed leesbaar; zo ook de overgang met die noordelijke esgronden. Tot een beekdallandschap behoort het plangebied dus weliswaar niet. Maar met een uitloper in de vorm van een door initiatiefnemer omschreven droogdal priemt het ene landschap (beekdallandschap) wel in de andere (jongeveldontginning). De commissie vindt het op zich bewonderenswaardig dat – naar voorbeeld van het veel grotere Dwingelderveld - sterk wordt ingezet op een nauwgezet herstel en blijvend behoud van de deze droogdalconfiguratie. Wel twijfelt de commissie eraan of dit in de (veel kleinere) maat en schaal (dan voorkomt op het Dwingelderveld) landschappelijk niet veel te fragmentarisch overkomt; of het andere woorden wel voldoende leesbaar wordt; en het daarmee legitiem voldoende is om de gaafheid van de (latere) jonge veldontginning te belasten. Hoe anders zou het overkomen als bijvoorbeeld een nog veel groter beek-/droogdalherstel - doorlopend	6

			aan de westelijke zijde van de spoorlijn – zou kunnen worden georganiseerd.	
<p>3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oever, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 	maatwerk	0-10	<p>- Het eindbeeld van de natte en droge zone ziet er goed uit. Maar er is niet helder hoe dat gerealiseerd gaat worden.</p> <p>- Het sortiment voor de houtsingels bevat uitheemse soorten en soorten die niet in de streek voorkomen. Ook staan er snelgroeiende grote bomen tussen, vlakbij de panelen. De lijst lijkt niet te passen bij de doelen.</p> <p>De ecologische ambitie in dit plan is hoog met veel verschillende ingrepen op een klein oppervlakte. Maar er is onduidelijk hoe dat gerealiseerd gaat worden en er staan wat slordigheden in. Door dat soort punten is de commissie er niet van overtuigd dat het ook gaat lukken om het gewenste eindbeeld te behalen.</p>	1
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	maatwerk	0-10	<p>- Op 5.1 (zonnepanelen standaard) is gekozen voor oost-west in rijen van 19 meter. Daartussen is steeds 4,75 meter vrij. Dus 25% waarmee het voldoet aan de norm. Maar er is dus ook steeds 14,25 meter bedekt met een dubbele rij waar nauwelijks zon en weinig water onder kan nemen. In de geest van dit beoordelingscriterium is dat te weinig. Er zal geen gezonde bodem ontstaan onder de panelen omdat die helemaal afgesloten is van licht. Het criterium biedt de ruimte niet, maar eigenlijk zou dit diskwalificatie of tenminste minpunten moeten opleveren.</p> <p>- Op het agri-pv deel is niet duidelijk wat de inrichting is. Er is wel een omschrijving gegeven en er zijn wat foto's van de 'uitstraling' van het agri-pv deel. Maar het is niet concreet en duidelijk wat hier de bedekkingsgraad is.</p>	0
<p>3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.</p>	maatwerk	0-10	Er komt geen extra waterberging in het plangebied, mogelijk wordt de oever wat verflauwd voor een natuurvriendelijke oever, verbreding van een A/primaire watergang is geen toename in berging. In het huidige plan verbetert het watersysteem niet, daarom geen punten.	0

<p>3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie.</p> <p>A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel.</p> <p>B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark.</p> <p>C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.</p>		0-10	Op 16% van het totale vermogen wordt agri-pv toegepast, het lijkt wel alleen tussen de panelen plaats te vinden, dus niet eronder. De voorgenomen vorm is akkerbouw. Het overige terrein wordt begraasd. Op basis van schapen is dat niet substantieel. Het is al met al minimaal en lijkt niet heel praktisch uitgevoerd.	2
Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.				
<p>3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.</p>	maatwerk	0-10	De hoogte van de panelen en richting van de rekken voegen zich in de voorkomende landschapsstructuren en verkavelingspatronen. De commissie heeft waardering voor het feit dat initiatiefnemer in het legpatroon van panelen en rekken geen enkele rekening houdt met de plangebied doorkruisende hoogspanningsleiding. Initiatiefnemer begrijpt dat die namelijk helemaal niets met de (door haar zelf zo zorgvuldig geanalyseerde en omschreven) landschappelijke eigenheid te maken heeft.	10
<p>3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.</p>	maatwerk	0-10	Zie ook 3.1 en 3.6. De spoorlijn blijft evenwel een vrij harde/abrupte begrenzing.	5
<p>3.8 Behoud zichtlijnen.</p>	maatwerk	0-10	Het complex van zonnepanelen wordt omgeven door nieuwe boom-/haagstruwelen. Dat bedient niet direct de landschapstypologie (zie 3.1). Niet bekend is of die randbeplanting op termijn weer verdwijnt, zoals het nadrukkelijk wel de bedoeling is dat de droogdalinrichting blijf bestaan.	5
<p>3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.</p>	maatwerk	0-10	Zie 3.1, 3.6 en 3.7. Beoordeling kan mogelijk iets anders uitvallen als ook initiatieven op belendende kavels hoog op de scorelijst staan. Maar zie ook 2.4.	5
<p>3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark.</p> <p><i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord</i></p>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.

<i>kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>				
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	Prima voor mekaar (zie ook 3.6). AG	10
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	

3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. <i>Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.</i>	maatwerk	0-10	Er is voldoende afstand van de trafo's en omvormers tot de woningen dat dit weinig tot geen overlast zal geven.	10
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	Een deel van de ingrepen past bij het landschapstype van een beekdal in dit deel van Drenthe. Herstel van het stukje (nat en droog) beekdal is zeker passend. Al is de impact van zo'n 350 meter beek wat aan de kleine kant om een echt ecosysteem te vormen. Een deel van de houtsingels aan de buitenzijden van het beekdal zijn gepast. De houtsingels dwars op de beek een stuk minder. Qua beplanting zien we zowel gepaste soorten als wat uitheemse (sering) en niet-streekgebonden (bvb cornus mas) soorten in de plantenlijsten opgenomen.	5
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Door oost-westopstelling is er geen zicht op de achterkanten van de panelen.	10
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	Maatwerk	0-10	Het omheinend hekwerk valt rondom weg tegen dicht(er) en hoger opgaande beplantingsstroken.	10
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het plan is voldoende uitgewerkt en er is een overeenkomst met de gezamenlijke energiecoöperatie Midden-Drenthe. Goed zicht op de stakeholders.	
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score

<p>6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i></p>	<p>Nee Ja</p>	<p>0 10</p>	<p>Ja</p>	<p>10</p>
<p>6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i></p>	<p>Nee, beoordeling stopt</p>	<p>X</p>	<p>Ja</p>	<p></p>
<p>6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.</p>	<p>De beoordeling van het plan is maatwerk.</p>	<p>X-20</p>	<p>De ecologische ingrepen staan beschreven door BugelHajema in bijlage 1. Daarin staan bijvoorbeeld ook soortenlijsten met een beschrijving van het gewenste eindbeeld. Daarin zijn wat rare keuzes te vinden zoals uitheemse soorten en grote bomen vlakbij zonnepanelen. Het beheer daarvan is uitgewerkt door Landschapsbeheer Drenthe in bijlage 3a. Maar dat lijken haast algemene beschrijvingen. De twee plannen (aanleg vs beheer) lijken los van elkaar te staan terwijl die voor een goed resultaat juist één moeten zijn. Beide plannen zijn aanwezig, maar kunnen op deze manier geen hoge score krijgen. Zeker niet in vergelijking met een aantal veel overtuigender plannen van andere aanbieders.</p>	<p>3</p>
<p><i>Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie</i></p>				
<p>Het plan voldoet eigenlijk niet aan criteria 3.3. Er komt onvoldoende licht op de bodem, waardoor geen gezonde bodem ontstaat. Het criterium geeft wel een minimumeis, maar biedt niet de mogelijkheid om het plan hierop te diskwalificeren. De commissie adviseert dit aandachtspunt mee te nemen wanneer overwogen wordt in gesprek te gaan met deze partij. Maar gezien de score is dat niet de verwachting.</p>				

9. Zonnepark Looveen [130]

Projectnummer	4842727
Locatie	Looveen
Indiener	Kronos Solar
Totaal aantal punten	130

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Nee	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	Nee	0
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Nee	0
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact	maatwerk	0-10	Het plangebied ligt op de ruimte te midden van het landschap. Op relatief grote afstand (>450m) langs Looveen komen verstrooid enkele woningen (boerensteeën) voor, die alle ook nog eens zijn georiënteerd op andere delen van het landschap.	10

van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>				
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10	Het plangebied ligt op de ruimte te midden van het agrarisch cultuurlandschap. In de verre buurt is geen bestaand of geïnitieerd zonnepark te bekennen.	10
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>	maatwerk	0-10	Op het niveau van het landschap is de maat en schaal van het plangebied te pruimen. De toegepaste segmentering in zonnepanelen is gebaseerd op de cultuurhistorische strokeneigenheid. Het incorporeert de voorkomende pingoruïne.	10
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>	maatwerk	0-10	Het initiatief sluit op schaal van het landschap het meest aan bij de door bomen begeleide zandweg aan de noordzijde van het plangebied. Niet persé op de A-watergang aan de zuidkant, omdat die namelijk niet of veel minder wordt ervaren. Op schaal van het plangebied kan met name de aansluiting van de noordzijde op de zandwegomgeving beter. Een breed onderhoudspad gaat, zo pal naast de karakteristieke en door bomen begeleide zandweg, veel te zwaar ogen. Steek met dat pad aan de zuidwestzijde naar binnen en laat het langs de zuidzijde lopen. Probeer desnoods de ontbrekende kavel aan de westzijde bij het plangebied te betrekken en daar ook de trafo's op te stellen en de ecologische verbinding met De Moraine/Ter Horsterzand aan te helen.	4
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				

<p>3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.</p>	<p>maatwerk</p>	<p>0-10</p>	<p>Het plangebied is geprojecteerd in een jonge veldontginningslandschap (Beiler Turfkuilen), onderdeel van een omvangrijker ontginningslandschap waarvan ook het Spierseveld en Looveen deel uitmaken; aan de noordzijde begrensd door het heide- en boslandschap De Moraine en Ter Horsterzand. De Beiler Turfkuilen kenmerkt zich door een relatief open landschap met rationele verkaveling (brede strookvormige percelen) met hier en daar natte restanten van onontgonnen heidegronden; structuren die nog grotendeels intact zijn ondanks agrarische schaalvergrotingsprocessen. Het plan sluit hier maar ten dele (en dan met name met de lamelachtige slotensysteem) op aan. Er zijn betere aanleidingen en aansluitingen te vinden (zie ook 2.6). In het initiatief wordt te veel nadruk op de sloot aan de zuidzijde gelegd. Het cultuurlandschap is niet persé gebaat met een nieuwe brede parallelle watergang.</p>	<p>3</p>
<p>3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 	<p>maatwerk</p>	<p>0-10</p>	<p>Tussen de panelen wordt ingezet op meerdere jaren verschrallen door maaien en afvoeren, gevolgd door drukbegrazing. Een prima aanpak, maar het eindbeeld is wel rooskleurig. Door de smalle stroken (slechts 2 meter) tussen de panelen zullen niet veel bestuivende insecten diep in de rijen te vinden zijn. Deze aanpak zorgt ook voor verschralling van de bodem. Dat staat haaks op de beschreven aanpak op pagina 43 om meer humus op te bouwen en de wormenpopulatie te vergroten. Om dat te bereiken is meer organische stof nodig. Daarvoor moet dus juist niet verschraald worden, maar zal maaisel moeten blijven liggen zodat het bodemleven het kan opnemen. Het kan niet beide op een plek.</p> <p>Er wordt gezegd dat 'de patrijs zal terugkeren'. Dat zou kunnen, maar is niet zeker natuurlijk.</p> <p>De das kan onder de hekken door graven en zelf wissels maken. Maar de schapen zouden veilig zijn voor de wolf. Dat is, zonder aanvullende maatregelen, waarschijnlijk niet waar. Als we de schapen goed willen beschermen én de das willen toelaten zal wolfwerend raster binnen de hekken geplaatst moeten worden als onderdeel van de drukbegrazing.</p>	<p>5</p>

			<p>De bredere sloten met natuuroevers en het verzamelbekken zijn mooie ingrepen. Aandachtspunt zijn de struiken die in doorsnede 5 en 6 te zien zijn. Dat wordt allemaal wel krap. Met name ook als de smalle strook van 2m kruidenrijk grasland nog beschikbaar moet zijn voor bijvoorbeeld een maaimachine.</p> <p>Al met al worden op het gehele terrein maatregelen getroffen om de biodiversiteit te helpen. Maar we zien bij veel van die ingrepen dingen die beter kunnen. Vergeleken met een aantal andere aanbieders zijn deze ingrepen minder overtuigend en minder vergaand vanuit ecologisch oogpunt.</p>	
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	maatwerk	0-10	<p>De minimale eis in de tender is 25% onbedekt tussen de rijen panelen. Dat beoordelen we dus met 0 punten. De ingediende plannen op land met het grootste percentage onbedekte grond tussen de rijen panelen halen 40%. Dat beoordelen we dus met 10 punten. Alle andere plannen zijn daartussen naar rato gescoord.</p> <p>De aanbieder kiest voor 2 meter tussen de rijen en voldoet daarmee aan de ondergrens van 25% onbedekte bodem. Dus een score van 0.</p>	0
<p>3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.</p>	maatwerk	0-10	<p>Er komt een extra parallel sloot, maar in verhouding met het perceel in oppervlakte voegt het niet veel toe aan berging daarom 1 punt.</p>	1
<p>3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie.</p> <p>A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel.</p> <p>B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark.</p> <p>C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.</p>		0-10	<p>Dit plan wordt niet gecombineerd met een agrarische functie.</p>	0

Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.				
3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	maatwerk	0-10	De rekken met zonnepanelen, verdeeld over een aantal segmenten, hebben alle een zuidelijke oriëntatie, passend bij de historische opstreckende ontginning (zie ook 3.12). De panelen zijn bovendien van het lage type (maximaal 2m), passend bij het open en daarmee vlak ogend landschapstype.	10
3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	maatwerk	0-10	Het legplan is daarop gebaseerd (zie 3.6). Het incorporeert ook een kleine pingoruïne. En gezien vanuit cultuurhistorisch opzicht en landschappelijke kwaliteit gezien is dat vanzelfsprekend maar goed ook.	10
3.8 Behoud zichtlijnen.	maatwerk	0-10	Het plangebied ligt op grote afstand van de bewoonde wereld. De ontsluitende route wordt allerm minst druk bezocht. Bestaande zichtrelaties zijn daarmee niet echt in het geding. Maar het idee om de hekken te laten begroeien maakt de visuele relaties in het landschap er anderszits niet bepaald beter op. Er zijn alternatieven (zie 3.18). AG	8
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	maatwerk	0-10	Op zich prima. Maar verken of de ontbrekende kavel aan de westzijde niet alsnog bij het plangebied kan worden betrokken. Het zou landschappelijke aansluitingen sterk kunnen verbeteren (zie 2.6).	6
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.

<p>3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden.</p> <p><i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i></p>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	De rekken met zonnepanelen, verdeeld over een aantal segmenten, hebben alle een zuidelijke oriëntatie, passend bij de historische opstreckende ontginning (zie ook 3.6).	10
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	De transformatoren staan gegroepeerd en vormen een winkelhoek in het noordoosten van het plangebied. Vanuit de centrale ontsluiting van het park is die gedachtegang te volgen. Vanuit landschap is een lijnopstelling langs de lommerrijke zandweg in de noordwestelijke hoek te prefereren. Het complex van De Moraine/Ter Horsterzand vormt dan mede een landschappelijke rug gezien vanaf het zuiden en oosten.	
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja. Zie ook 2.6.	
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid.	maatwerk	0-10	Dat gaat op zich goed.	10

Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.				
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	Ingrepen zoals de bredere sloten met natuuroevers en de struwelen lijken wel gepast in dit gebied. Welke soorten voorzien zijn in de struweelhagen in onduidelijk. Gesproken wordt van mogelijke toepassing van knotwilgen. Knotwilgen komen – los van wegen/paden - los in het Drentse landschap niet voor.	5
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Vanaf het zandpad aan de noordzijde dreigt zicht op achterkant van panelen. De pad wordt niet al te zeer gefrequeenteerd. Vraag is dus ook hoe erg is. Wellicht vormt het meer kwaad door met een begroeid hekwerk en/of een los van het zandpad geplaatste haag desnoods voor maskering te zorgen. Wellicht biedt introductie van een bomenlaan met onderbeplanting in de zuidelijke berm van de zandweg meer (en een blijvend) soelaas.	5
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10	Rondom een struweel van 5 meter. Beter is het om in de zuidelijke berm camouflerende beplanting te zetten en de hekken verder ongemoeid te laten (zie 3.8).	8
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het participatieplan is ruim voldoende. Met aandacht voor analyse omwonenden, procesbeschrijving en een getekende overeenkomst met de Gezamenlijke Energie coöperatie Midden-Drenthe.	
6 Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score

<p>6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i></p>	<p>Nee Ja</p>	<p>0 10</p>	<p>Ja</p>	<p>10</p>
<p>6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i></p>	<p>Nee, beoordeling stopt</p>	<p>X</p>	<p>Ja</p>	<p></p>
<p>6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.</p>	<p>De beoordeling van het plan is maatwerk.</p>	<p>X-20</p>	<p>Er is een Aanleg en beheerplan aangetroffen als hoofdstuk 3.4 Aanleg en Beheer van het tenderverzoek. Het gaat nadrukkelijk om een conceptplan omdat ze nog met belanghebbenden willen spreken en dus nog aanpassingen kunnen maken. Tegelijk is een aantal zaken wel wat oppervlakkig uitgewerkt. Er zijn geen plantenlijsten en aanpak en frequentie van beheer mist bij een deel van de ingrepen. Hoe worden de knotwilgen bijvoorbeeld geknot? En gebeurt dan ineens voor alle wilgen of om-en-om in 2 a 3 groepen zodat er elk jaar voldoende bloeit voor hommels?</p>	<p>5</p>
<p>Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie</p>				
<p> </p>				

10. Zonnepark Vanweg [128]

Projectnummer	4842693
Naam	Zonnepark Vanweg
Indiener	Kronos Solar
Totaal aantal punten	128

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Nee	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	Nee	0
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Ja	10
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom	maatwerk	0-10	Het aantal woningen rondom het plangebied is beperkt tot een stuk of drie. Slechts één daarvan ligt binnen de 300m-grens. Het betreft een	10

<p>een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i></p>			<p>boerenstee (Jacobahoeve) zowel geadresseerd aan alsook georiënteerd op de Zuideres van Wijster. Van een (hinderlijke) zichtrelatie is geen sprake.</p>	
<p>2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i></p>	maatwerk	0-10	<p>Het initiatief zonnepark VAM-weg ligt op meer dan voldoende afstand van de bestaande zonneparken op en rond de VAM-berg. Ze worden zelfs ruimtelijk gescheiden door een camping/chaletpark (De Otterberg) en een boscomplex (Kruishaar). Voorlopig is aan dit aspect daarom een maximaal puntenaantal toe te kennen. Wel moet gesteld dat het plangebied grenst aan die van een ander (Zonnepark Wiester) en mogelijk zelfs een tweede (EnergieLandgoed Hart van Drenthe) initiatief in het kader van deze maatschappelijke tender.</p> <p>Het plangebied van EnergieLandgoed Hart van Drenthe (nr. 7 op de kaart en zaaknummer: 4843951) is omvangrijk; het overtreft zelfs de gemeentelijke ambitie. Scoort dat plan hoger dan het plan voor de VAM-weg KS, dan betekent dat automatisch uitschakeling.</p>	10
<p>2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i></p>	maatwerk	0-10	<p>Het initiatief doet mee in de maat en schaal van het landschap. De centrale watergang (oost-west) zorgt voor verdere geleiding en dat pakt des te gunstiger uit voor die maat en schaal. Ook voegt het plangebied zich goed in de figuratie van gerende percelen opstrekkend vanuit de noordelijk gelegen esgronden (zie 3.1).</p>	8
<p>2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de</i></p>	maatwerk	0-10	<p>Het plangebied volgt aan de oostzijde een opstrekkende kavellijn (zie 3.1), die overigens nog wel van een stevige elzenbeplanting moet worden voorzien. Aan de westzijde wordt aansluiting gevonden bij een bomengroepje voorzien van een poel; een landschappelijk restant (overhoekje) uit de ruilverkaveling van de vroege 60'er jaren. Wellicht was</p>	6

<i>landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>			de ruimtelijk-landschappelijke leesbaarheid nog beter geweest wanneer het plangebied al aan de Zuideres (de weg) een aanvang had genomen.	
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	Het plangebied is onderdeel van een jonge veldontginning (Oostersche Veld). Volgens de gemeentelijke Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) is in het overwegend open landschap met hier en daar een groenstrookje/bosje het beeld van de gerende strookverkaveling vanaf de noordelijk gelegen Wijsteres (Zuideres), ondanks de ruilverkaveling begin 60'er jaren, nog redelijk goed leesbaar; zo ook de overgang met die noordelijke esgronden. Het plangebied voegt zich in die gerende, vanuit de noordelijke esgronden opstreckende verkavelingen. Hoewel sprake was en is van relatieve openheid, helpt met name de lange, de te introduceren oostelijke randbeplanting met hogere boomvormers mee het gerende verkavelingskarakter te verstevigen. Het doortrekken ervan in richting van de Zuideres en anderzijds in richting van het Kruishaar is een pré. Het vormt de ruimtelijke rug om het initiatief verder op uit te lijnen. De overige randbeplanting is daarbij trouwens minder behulpzaam. Datzelfde zou gelden voor een oostwest te plaatsen rijtje aan knotwilgen langs de centrale watergang, zoals die door initiatiefnemer optioneel wordt benoemd. Vervanging van de coniferen haag aan de zuidwestelijke zijde van het plangebied, bijvoorbeeld door een houtwal met inheemse boomvormers, zou in ieder geval wel op steun van de commissie kunnen rekenen.	6
3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.	maatwerk	0-10	Tussen de panelen wordt ingezet op meerdere jaren verschrallen door maaien en afvoeren, gevolgd door drukbegrazing. Een prima aanpak, maar het eindbeeld is wel rooskleurig. Door de smalle stroken (slechts 2 meter) tussen de panelen zullen niet veel bestuivende insecten diep in de rijen te vinden zijn. Er wordt gezegd dat 'de patrijs zal terugkeren'. Dat zou kunnen, maar is niet zeker natuurlijk.	5

<ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 			<p>De das kan onder de hekken door graven en zelf wissels maken. Maar de schapen zouden veilig zijn voor de wolf. Dat is, zonder aanvullende maatregelen, waarschijnlijk niet waar. Als we de schapen goed willen beschermen én de das willen toelaten zal wolfwerend raster binnen de hekken geplaatst moeten worden als onderdeel van de drukbegrazing.</p> <p>Al met al worden op het gehele terrein maatregelen getroffen om de biodiversiteit te helpen. Maar de commissie ziet bij veel van die ingrepen dingen die beter kunnen. Vergeleken met een aantal andere aanbieders zijn deze ingrepen minder overtuigend vanuit ecologisch oogpunt.</p>	
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	maatwerk	0-10	<p>De minimale eis in de tender is 25% onbedekt tussen de rijen panelen. Dat beoordelen we dus met 0 punten. De ingediende plannen op land met het grootste percentage onbedekte grond tussen de rijen panelen halen 40%. Dat beoordelen we dus met 10 punten. Alle andere plannen zijn daartussen naar rato gescoord.</p> <p>Deze aanbieder kiest voor 2 meter tussen de rijen en voldoet daarmee aan de ondergrens van 25% onbedekte bodem. Dus een score van 0.</p>	0
<p>3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.</p>	maatwerk	0-10	<p>Geen hele duidelijke verbetering van het watersysteem in het ontwerp, er komt een parallelsloot en daarmee wat extra berging, maar in verhouding met het perceel valt dit qua oppervlakte reuze mee.</p> <p>Om het perceel lopen nog een paar bestaande A watergangen deze zijn weggepoets in het ontwerp?</p>	1
<p>3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie.</p> <p>A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel.</p> <p>B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark.</p>		0-10	<p>Dit plan wordt niet gecombineerd met een agrarische functie.</p>	0

C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.				
Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.				
3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	maatwerk	0-10	Binnen het plangebied wordt eenzelfde type lage zonnepanelen gebruikt. En dat is prima gelet op het overwegend open landschapsbeeld (zie ook overige opmerkingen beoordelingscommissie).	10
3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	maatwerk	0-10	Initiatiefnemer geeft aan dat het legpatroon nog nader kan worden gemodelleerd. Mogelijk zou een aanpassing het landschappelijk beeld ook nog meer kunnen dienen. Bijvoorbeeld door in het ene segment de panelen volkomen haaks op de verkavelingslijn (ruimtelijke rug van het zonnepark) te plaatsen en in het andere segment juist volkomen parallel daaraan. Maar zoals gesteld, initiatiefnemer tekent dat nu nog niet.	4
3.8 Behoud zichtlijnen.	maatwerk	0-10	Het plangebied ligt te midden van een relatief open landschap op afstand van woningen en wegen/lanen. In onevenredige zin verandert de zichtbeleving op het landschap daarom niet zo snel; zeker niet als een lage paneeltype wordt toegepast en geen a-typische randbeplanting wordt geïntroduceerd (zie 3.9).	8
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	maatwerk	0-10	Bij dit aspect letten we er vooral op dat het plangebied niet over landschappelijke begrenzingen heen springt. En in die zin het zonnepark mogelijk (ook) een te grote maat of schaal laten aannemen. Van het tegenovergestelde kan natuurlijk ook sprake zijn. Bijvoorbeeld als een grotere landschappelijke maat en schaal op onhandige/oneigenlijke wijze wordt verkleind. Voor wat betreft het voorliggend initiatief kan beplanting langs de noord- en zuidzijde als ook middendoor het plangebied een verstorend effect kunnen hebben. De voorgenomen beplanting langs de oostzijde van de het plangebied levert juist een landschappelijke meerwaarde op (zie 3.1 en 3.8).	2
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark.	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.

<i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>				
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	Initiatiefnemer toont twee legpatronen, beide geënt op de centrale watergang. Maar beide leveren ze een onduidelijke opstelling naar de randen van het plangebied op. Indien het legplan daadwerkelijk optioneel is, dan zou een alternatief geënt op een iets hogere landschapsschaal moeten worden overwogen (zie 3.7).	2
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Alle in lijn geplaatst tegen de nieuw te introduceren boomsingel aan de oostzijde van het plangebied.	

3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. <i>Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.</i>	maatwerk	0-10	De woningen, slechts een paar in getal, liggen op meer dan voldoende afstand van het plangebied.	10
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	Er worden o.a. elzen en knotwilgen geplant in de natte zones. Dat past op zich wel in het landschap (maar let in dit geval ook op het landschappelijke aspect omschreven onder 3.1). Welke soorten voorzien zijn in de struweelhagen is onduidelijk. Maar door de smalle ruimte die die ingrepen krijgen zijn dat ook geen echte struweelhagen en vinden we die in deze vorm minder passend.	5
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Mogelijk zou alleen vanaf de Zuideres sprake kunnen zijn van zicht op achterkanten. Maar omdat het panelenveld pas na 250 meter begint en de panelen ook nog eens van het lage type zijn, is dat hinderlijke zichteffect eigenlijk negeerbaar. Afscherpende beplanting (haagstruweel of een met klimbeplanting begroeide hekwerk) is om die reden niet nodig.	10
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10	Aan de oostzijde wordt een stevige elzenbeplanting begeleid door een brede ecologisch vormgegeven watergang. Over die hele lengte lijkt een afscherpend hekwerk daarom niet nodig.	6
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatiepl	Voldoende of onvoldoende	Participatieplan is ruim voldoende. Met aandacht voor analyse omwonenden, procesbeschrijving en een getekende overeenkomst met de Gezamenlijke Energiecoöperatie Midden-Drenthe.	

onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	an of een onvoldoende stopt de beoordeling.			
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i>	Nee Ja	0 10	Ja	10
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i>	Nee, beoordeling stopt	X	Ja	
6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.	De beoordeling van het plan is maatwerk.	X-20	Er is een Aanleg en beheerplan aangetroffen als hoofdstuk 3.4 Aanleg en Beheer van het tenderverzoek. Het gaat nadrukkelijk om een conceptplan omdat ze nog met belanghebbenden willen spreken en dus nog aanpassingen kunnen maken. Tegelijk is een aantal zaken wel wat oppervlakkig uitgewerkt. Er zijn geen plantenlijsten en aanpak en frequentie van beheer mist bij een deel van de ingrepen. Hoe worden de knotwilgen bijvoorbeeld geknot? En gebeurt dan ineens voor alle wilgen of om-en-om in 2 a 3 groepen zodat er elk jaar voldoende bloeit voor hommels? In vergelijking met een flink aantal andere aanbieders is dit minder overtuigend.	5
Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie				

- Inrichting en legplan sluiten niet goed aan op dat van naastgelegen initiatief Zonnepark Wiester. In onderlinge afstemming zijn daarin al snel verbeterlagen te behalen.
- Bij voorgestelde maatregelen wordt steeds een slag om de arm gehouden.
- Onduidelijk is of de landschappelijke maatregelen een blijvend karakter hebben of tezamen met opheffing van het zonnepark teniet worden gedaan. Met name de elzenlaan aan de oostzijde is interessant en behoudenswaardig.

11. De Drijbersche Stapsteen [117]

Projectnummer	4843624
Locatie	Drijber
Indiener	Goldbeck Solar
Totaal aantal punten	117

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Nee	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	Nee	0
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Ja	10
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom	maatwerk	0-10	Langs de Berkenweg bevinden zich 5 woningen die binnen een straal van 300 om het plangebied liggen. Met name aan de westzijde van het	5

een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>			plangebied wordt in meer en mindere mate in randbeplanting voorzien (zie ook 2.5 en 3.1). Die beplanting camoufleert waarschijnlijk in voldoende mate.	
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10	Uitgaande van alleen het voorliggend initiatief wel. In het kader van de maatschappelijke tender ligt in de directe buurt nog een initiatief. <i>Dat initiatief (4843593 Berkenweg) is gediskwalificeerd vanwege een te lage score. Dat betekent dat hier 10 punten toegekend kunnen worden.</i>	10
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>	maatwerk	0-10	Het initiatief voegt zich in de figuratie, het ritme en maat en schaal van de landschappelijke slagen (zie 2.5). De commissie constateert dat zorgvuldig wordt omgegaan met hoeveelheid, positie en vorm van groenberanding, tot en met de herintroductie van een ven. Onverlet die zorgvuldigheid moet gesteld dat het cultuurlandschap (jongeveldontginning) niet persé is gebaat bij (blijvende) toevoeging van (al) die groenmaatregelen (zie 3.1).	8
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>	maatwerk	0-10	De commissie constateert dat zorgvuldig wordt omgegaan met hoeveelheid, positie en vorm van groenberanding, tot en met de herintroductie van een ven. Onverlet die zorgvuldigheid moet gesteld dat het cultuurlandschap (jongeveldontginning) niet persé is gebaat bij (blijvende) toevoeging van (al) die groenmaatregelen (zie 2.5 en 3.1).	8
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	De locatie maakt deel uit van een jongeveldontginning (Drijbersche Veld), dat zich landschappelijk karakteriseert door openheid en strokenverkaveling, op een enkele plek in de vorm van een ven	2

			<p>onderbroken door een relict van het vroegere heidelandschap. Die landschappelijke structuur is nog behoorlijk gaaf, zo vermeldt ook de gemeentelijke Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW). Het initiatief voegt zich in de figuratie, het ritme en maat en schaal van de landschappelijke slagen (zie 2.5).</p> <p>Het initiatief springt zorgvuldig om met herstel en versterking van een bestaand ven, alsook de herintroductie van een nieuwe (kleinere) ven. Daarvoor bestaat waardering. Beide vennen vormen onderdeel van een eveneens nog te realiseren groenberanding langs vooral de west- en noordzijde en een geringer deel aan de oostzijde. Onverlet bedoelde zorgvuldigheid moet worden gesteld dat het cultuurlandschap (jongeveldontginning) niet persé is gebaat bij toevoeging van (al) die groenmaatregelen (zie 2.5 en 2.6). Onduidelijk is overigens of het initiatief beoogt al het herstelde en toegevoegde groen na exploitatie ook te behouden. De beplantingsstrook langs de Berkenweg en de groenomkraging van de transformatoren/batterijopslag zou, gezien vanuit cultuurhistorisch perspectief, in ieder geval weer moeten worden verwijderd. En dat geldt ook voor de keverbanken langs de nog te graven greppels.</p>	
<p>3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, het creëren 	maatwerk	0-10	<p>Op pagina 23 staat een 'patrijzenhaag' van 'ongeveer 2 meter hoog'. Daarna staan 7 soorten genoemd waaronder eenstijlige meidoorn, mispel, veldesdoorn rode kornoelje en gelderse roos. Soorten die allemaal 3-6 meter kunnen bereiken na 10 jaar en daarna wellicht nog wat meer. Om een beeld van ongeveer 2 meter te krijgen moeten ze dus elk jaar gesnoeid worden. Maar daardoor zullen ze nauwelijks tot bloei komen en nauwelijks vrucht dragen. Daardoor is de impact van deze ingreep in deze vorm laag. Ook gaat het om een paar honderd meter haag in een verder open en grootschalig landschap. De doelsoort patrijs zit vooral in kleinschalig akker- en weidelandschap. Het is sterk de vraag of zo'n eilandje groen tussen de akkers het beoogde doel wel gaat bereiken. Daarnaast is de soortenkeuze deels ongepast. Rode kornoelje komt bijvoorbeeld in dit deel van Drenthe eigenlijk niet voor. Mispel is een cultuurplant uit Klein-Azië.</p>	1

<p>van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water.</p>			<p>Het idee van de stapsteen als verbinding tussen Zuidmaten en Mantingerveld is sympathiek en stapstenen kunnen ook zeker helpen. Maar in dit geval is er nog wel een paar barrières in het landschap. Vooral het kanaal vormt natuurlijk een fysieke barrière die het voor veel zoogdieren lastig maakt de oversteek te maken. Als ze de oversteek willen maken kunnen ze dat bijvoorbeeld bij de Beukenhof doen, maar dan is de route via deze stapsteen flink om. Voor de meeste insecten zijn de omliggende akkers een te grote barrière. De stapsteenfunctie zal dus vooral voor vogels gelden. Maar die kunnen ook even een paar honderd meter doorvliegen en meteen in een natuurgebied landen. Daarmee is de functie van stapsteen op deze plek in deze vorm voor de meeste soortgroepen niet overtuigend.</p> <p>Het herstellen van het oude ven aan de zuidkant is een goed idee en zal ook zeker de ecologische kwaliteit vergroten.</p> <p>Zoals hierboven beschreven heeft de commissie bedenkingen bij de slagingskans van de doelsoort patrijs. Maar als dat toch de doelsoort is, is het beter om de hekken juist niet van doorgangen voor o.a. de vos te voorzien. De patrijs is erg gevoelig voor predatie door o.a. vossen. De kans op succes voor de patrijs is groter als ze een veilige plek hebben. Een hekwerk kan dan juist helpen. Uiteraard heeft dat nadelen voor andere soorten. Maar kiezen is hier beter dan van alles een beetje. Er zijn ook ingrepen voorzien om marterachtigen aan te trekken. Ook marters zijn predatoren van de patrijs. Ook op dat punt moet gekozen worden.</p> <p>De ingreep voor ringslang (broeihopen) is sympathiek, maar de kans van slagen is laag. De ringslang houdt van echt nat gebied. Het is sterk de vraag of de poel/ven en de slootjes voldoende zijn. In de buurt worden ze ook niet waargenomen, alleen een paar keer en stuk oostelijker. Maar die afstand is groot en de tussenliggende akkers zijn een grote barrière.</p>	
---	--	--	--	--

			Al met al zijn de ingrepen niet overtuigend. Ze doen van alles een beetje en dat in een eilandje tussen een groot open landschap. De ecologische impact zal klein zijn.	
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	maatwerk	0-10	<p>De minimale eis in de tender is 25% onbedekt tussen de rijen panelen. Dat beoordelen we dus met 0 punten. De ingediende plannen op land met het grootste percentage onbedekte grond tussen de rijen panelen halen 40%. Dat beoordelen we dus met 10 punten. Alle andere plannen zijn daartussen naar rato gescoord.</p> <p>In dit plan treffen we 28% onbedekte grond aan. Dat levert dus 3 punten op.</p> <p>Het valt op dat deze ontwikkelaar relatief smalle tafels en relatief smalle rijen tussen tafels heeft in vergelijking met diverse andere initiatiefnemers.</p>	3
3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.	maatwerk	0-10	Er is een beperkte toevoeging van extra waterberging. Het gebied ligt nabij een beekdal. Waterberging heeft zeker nut maar door het geplande oppervlak worden er beperkte punten gegeven	1
<p>3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie.</p> <p>A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel.</p> <p>B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark.</p> <p>C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.</p>		0-10	Dit plan wordt niet gecombineerd met een agrarische functie.	0
Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.				
3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	maatwerk	0-10	Het legplan gaat uit van het lage type panelen (maximaal 2 meter hoog). En dat is gelet op het landschapstype prima. Feit blijft evenwel dat het hier om een gaaf cultuurlandschap (attentiegebied CHW) gaat.	5
3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	maatwerk	0-10	Zie 2.5, 2.6 en 3.1.	5

3.8 Behoud zichtlijnen.	maatwerk	0-10	Randbeplanting wordt zodanig geplaatst dat zicht op de panelen wordt geminimaliseerd voor gebruikers van de Berkenweg alsook voor aangrenzende bewoners. Het zicht op het landschap verandert daarmee, maar niet persé in onevenredige zin.	5
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	maatwerk	0-10	Zie 2.5, 2.6 en 3.1.	5
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Volgende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Volgende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.
Zorg voor samenhang in het ontwerp				

3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	Alle rekken hebben een zuidgerichte opstelling met een regelmatige onderlinge afstand. De rechthoekigheid van het panelenveld wordt alleen onderbroken door beide vennen. De te herintroduceren greppels komen niet tot uiting in het legplan.	10
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja. De commissie heeft waardering voor de herstructurering van de bestaande mestopslag tot inpassingslocatie van trafo's en batterijopslag.	
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X		
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. <i>Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.</i>	maatwerk	0-10	Er is voldoende afstand van de trafo's en omvormers tot de woningen dat dit weinig tot geen overlast zal geven. Er is een stevig complex aan trafo's/(batterijen) op de plek van de bestaande mestopslag gedacht. Die bevindt zich op circa 50 meter en 160 meter van de twee dichtsbijzijnde woningen. AG	6
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	Zoals de initiatiefnemers zelf al schrijven in 3.4.8 was dit vooral 'een wijds veengebied' en waren er 'weinig landschapselementen' zichtbaar. De inpassing met struweel en de patrijzenhaag is vooral voor zichtlijnen van omwonenden en niet landschapseigen (zie ook 3.1). Ook in de soortenkeuze rammelt het wat door het toepassen van uitheemse soorten en soorten die niet in deze streek thuishoren.	0
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Het plangebied strekt zich vanaf de Berkenweg (noordzijde) het landschap in met op het zuiden gerichte rekken. Vanaf die en nagenoeg alleen maar vanaf die zijde zal er zicht zijn op het plangebied. Het initiatief behelst met randbeplanting ook juist vanaf dat perspectief zicht op (achterkanten van) panelen te voorkomen. Het spreekt evenwel voor zich	8

			dat al die beplanting nog moet worden aangebracht en groeien voordat het z'n visuele afscherpende werking heeft.	
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10	Het hekwerk wordt - voor het meest in het oog springende deel van het plangebied - gecombineerd met en gaat verscholen achter hoger opgaand, dichte randbeplanting. Bezien vanuit de kenmerkende openheid van de jongeveldontginning is het absoluut te waarderen dat die combinatie niet onnodig ver is doorgezet.	8
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het participatieplan is voldoende uitgewerkt.	
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i>	Nee Ja	0 10	In het plan geven ze aan: 'Goldbeck Solar is voornemens om een energieopslagsysteem (batterij) aan het zonnepark De Drijbersche Stapsteen toe te voegen'. Omdat de batterijen wel zijn ingetekend, heeft de commissie er vertrouwen in dat de batterijen er in principe wel komen. Dit kan de gemeenten in de overeenkomst met de ontwikkelaar opnemen.	10
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De</i>	Nee, beoordeling stopt	X	Ja	

<i>initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i>				
<p>6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.</p>	<p>De beoordeling van het plan is maatwerk.</p>	<p>X-20</p>	<p>Het Aanleg en beheerplan is als hoofdstuk 7.1 onderdeel van de inschrijving. De uitwerking van het bloemrijk grasland is gedegen. Introductie van soorten door maaisel van natuurgebieden in de buurt toe te voegen kan werken. De commissie mist wel een back-up plan op dat punt. Wat als deze methode onvoldoende werkt? Uit omliggende percelen zullen weinig soorten zich uitzaaien omdat dat vooral akkers zijn. Dus inzaaien lijkt wel een verstandige optie als de eerste methode onvoldoende werkt. Zoals bij 3.2 beschreven heeft de commissie verder diverse bedenkingen bij soortkeuze en beheer. In vergelijking met andere initiatieven is dit aanleg- en beheerplan niet slecht, maar ook niet een van de uitblinkers.</p>	<p>7</p>
<p>Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie</p>				

12. Zonnepark Hijkerzand [114]

Projectnummer	4842752
Locatie	Hijkerzand
Indiener	Kronos Solar
Totaal aantal punten	114

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Nee	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	Maatwerk	0-60	Nee	0
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Ja, volgens de stukken wordt het plan aangesloten op een middenspanningsstation in De Polle. De afstand tussen het park en dat station is circa 2600 meter.	10
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom	Maatwerk	0-10	Het plangebied ligt op meer dan voldoende afstand (>500 meter) van woningen.	10

een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>				
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	Maatwerk	0-10	In de nabijheid van het plangebied komen geen andere zonneparken voor, al of niet bestaand of als initiatief binnen deze maatschappelijke tender. Sterker nog, (initiatieven voor) andere parken liggen op grote afstand in andere delen van het grondgebied.	10
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>	Maatwerk	0-10	Het initiatief voegt zich in de maat en schaal van het landschap. Door voorkomende bosschages presenteert zich het landschap ter plaatse als een soort kamer (zie ook 3.1); een kamer die goeddeels door het zonneparkinitiatief wordt ingenomen. Figuratief rammelt het initiatief overigens wel een beetje. En dat komt omdat het plangebied wordt uitgelijnd op de N381. Een uitbreiding van het park, met een sprong over de N381, zou het complex voor de passerende automobilist waarschijnlijk leesbaarder maken. De kamer vult zich in dat geval dan volledig met panelen. Nu nog behoort het initiatief tot de kleinste van de maatschappelijke tender.	7
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>	Maatwerk	0-10	Het plangebied ligt ingeklemd tussen bosschages, onderdeel van de heide- en boscomplexen Oosterveld en Zuid Hijkerzand (zie ook 3.1). En dat is vanuit ruimtelijk perspectief op zich prima. Aan de zuidzijde wordt het plangebied begrensd door de provincialeweg N381; een weg die eigenlijk juist niet als landschappelijke begrenzing zou moeten worden gehanteerd (zie ook 2.5).	7
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				

<p>3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.</p>	<p>Maatwerk</p>	<p>0-10</p>	<p>Het plangebied is onderdeel van een jonge veldontginning (Oosterveld), op het punt waar de ontginning een beetje gemangeld is geraakt door twee andere cultuurlandschappen (heide- en bosgebieden Oosterveld en Zuid Hijkerzand). Bosschages van het Oosterveld en Zuid Hijkerzand vormen de veldontginning ter plaatse min of meer tot een landschapskamer; een landschapskamer waar omheen die verschillende cultuurlandschappen schanieren. De provinciale weg N381 klieft middendoor de landschapskamer; middendoor ook het landschappelijk schanierpunt.</p> <p>Het spreekt voor zich dat deze landschappelijke compositie niet hoeft te worden hersteld of versterkt. Het is goed zoals het nu is. Maar als de ruimte dan toch wordt gevuld, laat het dan ook maar zo volledig mogelijk vullen. Dus aan weerskanten van de weg. Maar voorkom introductie van aarden wallen en aanplant van boom- of haagstruwelen. Ze ontnemen mogelijk wel het zicht op panelen (het lagere schaalniveau), maar dreigen het karakteristieke landschappelijk tafereel (het hogere schaalniveau) te verstoren.</p>	<p>3</p>
<p>3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oever, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 	<p>Maatwerk</p>	<p>0-10</p>	<p>Het op verschillende manieren terugbrengen van heide in dit plan is een mooi streven. Net als het vormen van een verbinding tussen de verschillende natuurgebieden in de buurt.</p> <p>In de uitvoer zien we dat de initiatiefnemer te veel in een klein gebied probeert te doen waardoor de ingrepen elkaar in de weg zitten en de effecten kleiner zijn dan beoogt. In doorsnede 4 bijvoorbeeld is een struweel, een aarden wal, een onderhoudspad en heideontwikkeling te zien, samen op zo'n 11,5 meter. Daardoor is het struweel te smal (2 meter) om goed uit te groeien en tot bloei te komen en is de heideontwikkeling gecombineerd met het onderhoudspad. Struikheide kan tot een meter hoog worden en kan slecht tegen betreding en zeker tegen machines die er overheen rijden. Dat werkt niet samen.</p> <p>In doorsnede 1 lijken de trafo's buiten de hekken te staan. En bij doorsnede 2 en 3 zien we mantelvegetatie achter een hek, waardoor beheer daar erg lastig zal worden.</p>	<p>3</p>

			<p>Hoe de heide zich tussen de panelen moet ontwikkelen is nog grotendeels onduidelijk. Er staan wel 3 scenario's beschreven die allen neerkomen op het verwijderen van een fosfaatrijke toplaag van een deel van de bodem. Hoe succesvol dat zal zijn is nu lastig in te schatten. Struikheide en dopheide staan graag in de zon terwijl tussen de panelenrijen vooral halfschaduw zal zijn. Kraaiheide zal zich wellicht beter thuis voelen.</p> <p>Wellicht dat een deel van die zaken in de verdere uitvoer nog opgelost kan worden. Daarvoor moet vooral ruimte gecreëerd worden. Dat kan door een deel van de ingrepen te schrappen zodat de anderen meer ruimte krijgen. Of door een of meer panelenrijen te schrappen zodat meer ruimte ontstaat. Beide hebben nadelen op ecologie en/of rendement. In de huidige vorm is de commissie er niet van overtuigd dat de ingrepen ook de gewenste effecten hebben.</p>	
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	Maatwerk	0-10	<p>De minimale eis in de tender is 25% onbedekt tussen de rijen panelen. Dat beoordelen we dus met 0 punten. De ingediende plannen op land met het grootste percentage onbedekte grond tussen de rijen panelen halen 40%. Dat beoordelen we dus met 10 punten. Alle andere plannen zijn daartussen naar rato gescoord.</p> <p>Deze aanbieder kiest voor 2 meter tussen de rijen en voldoet daarmee aan de ondergrens van 25% onbedekte bodem. Dus een score van 0.</p>	0
3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.	Maatwerk	0-10	Er wordt geen extra waterberging gerealiseerd binnen het plan.	0
<p>3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie.</p> <p>A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel.</p>		0-10	Dit plan wordt niet gecombineerd met een agrarische functie.	0

B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark. C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.				
Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.				
3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	Maatwerk	0-10	De panelen zijn van het lage type en dat is prima. Het legplan met een zuidgerichte opstelling ook. Mocht een sprong over de N381 worden gemaakt, dan zou een oost-westopstelling kunnen worden overwogen.	8
3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	Maatwerk	0-10	Het plan volgt de landschapsstructuren ten dele (zie 2.5, 2.6, 3.1 en 3.6).	5
3.8 Behoud zichtlijnen.	Maatwerk	0-10	Zie met name 3.1.	0
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	Maatwerk	0-10	Zie met name 3.1.	5
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden.	Maatwerk. Bij een onvoldoende	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.

<i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	stopt de beoordeling.			
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	Maatwerk	0-10	Zie 3.6	8
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.	Maatwerk	0-10	Er is voldoende afstand van de trafo's en omvormers tot de woningen dat dit weinig tot geen overlast zal geven.	10
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	Het terugbrengen van heide is zeker gepast op deze plek (als het lukt, zie 3.2). De mantelvegetatie ook. Al is die in de uitvoer wel erg smal om van mantelvegetatie te spreken. De aarden wallen passen minder in het landschapstype dat van oorsprong plat en open is (zie 3.1 en 3.19). Net als de smalle struwelen	2

			van zo'n 2 meter breed. Er zijn geen soortenlijsten aangetroffen, dus we kunnen niet beoordelen of dat gepast is.	
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Het boscomplex aan de noordzijde werkt de achterkanten volkomen uit het zicht.	10
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	Maatwerk	0-10	Houdt beranding van het park zo dun mogelijk (zie 3.1). Werk in ieder geval niet met landschaps-a-typische aarden wallen.	2
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het participatieplan is ruim voldoende. Met aandacht voor analyse omwonenden, procesbeschrijving en een getekende overeenkomst met de Gezamenlijke Energiecoöperatie Midden-Drenthe.	
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i>	Nee Ja	0 10	Ja	10
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recycleert. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak</i>	Nee, beoordeling stopt	X	Ja	

<i>waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i>				
<p>6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.</p>	<p>De beoordeling van het plan is maatwerk.</p>	<p>X-20</p>	<p>Er is een Aanleg- en beheerplan aangetroffen als hoofdstuk 3.4 Aanleg en Beheer van het tenderverzoek. Het gaat nadrukkelijk om een conceptplan omdat ze nog met belanghebbenden willen spreken en dus nog aanpassingen kunnen maken. Tegelijk zijn de ingrepen wel erg oppervlakkig uitgewerkt. Er zijn geen plantenlijsten en aanpak. En de frequentie van beheer mist bij een deel van de ingrepen. In vergelijking tot veel andere ingediende plannen is dit summier.</p>	<p>4</p>
<p>Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie</p>				

Gediskwalificeerde plannen

De Zonnevarkentjes

Projectnummer	4841416
Naam	De Zonnevarkentjes
Indiener	TPSolar Nederland BV
Totaal aantal punten	Gediskwalificeerd. De commissie is van mening dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt. Zie de motivatie in onderstaande tabel bij punt 5. Als dit onderdeel niet voldoende is uitgewerkt, stopt de beoordeling. Het plan is daarom niet beoordeeld op de andere onderdelen.

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0		
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60		
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X		

2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja	10		
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>	maatwerk	0-10		
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10		
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>	maatwerk	0-10		
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>	maatwerk	0-10		

3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10		
3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit. <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oever, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 	maatwerk	0-10		
3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt. <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	maatwerk	0-10		
3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.	maatwerk	0-10		

<p>3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie.</p> <p>A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel.</p> <p>B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark.</p> <p>C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.</p>		0-10		
<p>Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.</p>				
<p>3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.</p>	maatwerk	0-10		
<p>3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.</p>	maatwerk	0-10		
<p>3.8 Behoud zichtlijnen.</p>	maatwerk	0-10		
<p>3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.</p>	maatwerk	0-10		
<p>3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark.</p> <p><i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i></p>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	

<p>3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden.</p> <p><i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i></p>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10		
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/ of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X		
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X		
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X		
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. <i>Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.</i>	maatwerk	0-10		
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				

3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10		
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10		
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10		
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	<p>Onvoldoende, de beoordeling stopt.</p> <p>Het participatieplan is onvoldoende uitgewerkt. Ze hebben we een intentieovereenkomst ondertekend met de gezamenlijke energiecoöperatie Midden-Drenthe. En daarmee leggen ze gelijk veel verantwoordelijkheid omtrent de participatie bij de energiecoöperatie.</p> <p>De beoordelingscommissie mist hoe het proces wordt vormgegeven. Ook is niet duidelijk hoe het participatieproces wordt aangestuurd. En hoe dit intern is georganiseerd. Verder laat de indiener niet zien dat ze inspiratie hebben gehaald uit de handreiking participatie voor zonne- en windenergie van de provincie Drenthe of de ontwerp-gids DOET. Die eerste wordt wel genoemd, maar we zien dat niet terug in het participatieplan.</p> <p>Het participatieplan moet minimaal voldoen aan de opsommingen op pagina 16 en 17 van het beleidskader. De commissie heeft echter geconstateerd dat een aantal belangrijke onderdelen mist in de uitwerking en kan niet verantwoorden het plan op dit punt een voldoende te geven.</p>	X

6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
<p>6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i></p>	<p>Nee Ja</p>	<p>0 10</p>		
<p>6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i></p>	<p>Nee, beoordeling stopt</p>	<p>X</p>		
<p>6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.</p>	<p>De beoordeling van het plan is maatwerk.</p>	<p>X-20</p>		
Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie				

Zonnepark Berkenweg

Projectnummer	4843593
Locatie	Berkenweg
Indiener	Novar
Totaal aantal punten	Gediskwalificeerd 94 – De ondergrens is 110 punten. Dat betekent dat dit plan niet meer meedoet met de maatschappelijke tender.

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Nee	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	Op ruim 60% van het oppervlak aan zon-pv (10 van de 16 hectare) wil de initiatiefnemer agri-pv toepassen. Er wordt gesproken over strokenteelt met toepassing van '(winter)groenten' tussen de oostwest 'tracker' opstelling. Het is niet concreet gemaakt, maar uitgaande dat het gebeurd is hier een puntenaantal te motiveren van ongeveer 60%. Omdat er bij dit project al wel gesprekken zijn geweest, is er meer zekerheid over de uitvoering van het meervoudig ruimtegebruik dan bij sommige andere agri-pv plannen.	36
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score

2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Nee, de afstand naar het toekomstig Enexis-station bij Wijster bedraagt 3,7 kilometer.	0
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>	maatwerk	0-10	Voor de beoordeling van dit aspect is met name de bebouwing langs de Berkenweg relevant. Maar liefst 8 woningen bevinden zich binnen een straal van 100-300 meter om het plangebied. Het initiatief spreekt zich in deze fase nog niet uit over wijze waarop ze (mogelijke) zichthinder van omwonenden wil beperken/tegengaan.	0
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10	Uitgaande van alleen het voorliggend plan wel. In het kader van de maatschappelijke tender ligt in de directe buurt nog een initiatief, die concurreert met dit plan. <i>Echter gezien de lage score van dit initiatief maakt het al dan niet toekennen van deze punten geen verschil in de uitkomst.</i>	10
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>	maatwerk	0-10	Het initiatief past ternauwernood in de maat en schaal van het landschap, omdat het zich net niet opspant tussen Berkenweg en Linthorst Homankanaal. Qua figuratie doet het initiatief het landschap niet al te veel eer aan. Het landschap kenmerkt zich door langgerekte stroken, volkomen rechthoeken. Het voorliggend initiatief springt ogenschijnlijk willekeurig over die geometrie heen. NB: De score op dit aspect zou mogelijk iets gunstiger kunnen uitvallen als er sprake zou zijn van een versmelting met het plangebied van belendend zonneparkinitiatief Drijbersche Stapsteen (4843624).	0
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een</i>	maatwerk	0-10	De locatie maakt deel uit van een jonge veldontginning (Het Drijbersche Veld). Dit cultuurlandschap kenmerkt zich onder andere door openheid	0

<i>zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>			en strokenverkavelingen. De gemeentelijke Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) beoordeelt de vorm van openheid in combinatie met strokenverkaveling als gaaf. Landschapsverstoring dreigt wanneer een a-typische vorm (zie ook 2.5 en 3.1) door al of niet hoger opgaande randbeplanting nog eens extra kracht wordt bijgezet.	
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	De commissie is van mening dat het cultuurlandschap qua maat/schaal, figuratie en beplanting niet direct is gebaat bij de introductie van het zonne-initiatief Berkenweg (zie ook 2.5 en 2.6). Van herstel of versterking is geen sprake; eerder dreigt landschappelijke verrommeling/aantasting. Initiatiefnemers spreken overigens zelf van behoud van het cultuurlandschap. Daarvoor voeren zij aan dat een deel van het plangebied de agrarische functie blijft (agri-PV). Maar in dat geval gaat het primair om functie/gebruik en niet om het landschapsbeeld.	0
3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit. <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oever, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 	maatwerk	0-10	De belangrijkste genoemde verbetering van de ecologische kwaliteit komt voort uit het staken van de lelieteelt (op een deel van het terrein) en bijbehorende pesticiden doordat het agri-pv deel van het park straks voor grasteelt bestemd is. Maar (raai)gras dat regelmatig bemest en gemaaid wordt, heeft nagenoeg geen ecologische waarde. De maatregelen in het 'reguliere' deel van het park zijn erg summier in vergelijking met wat andere aanbieders op dit punt toevoegen. Zowel in het aantal maatregelen, de oppervlaktes en diversiteit daarvan als in de praktische en concrete uitwerking.	1
3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.	maatwerk	0-10	De minimale eis in de tender is 25% onbedekt tussen de rijen panelen. Dat beoordelen we dus met 0 punten. De ingediende plannen op land	10

<ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 			<p>met het grootste percentage onbedekte grond tussen de rijen panelen halen 40%. Dat beoordelen we dus met 10 punten. Alle andere plannen zijn daartussen naar rato gescoord.</p> <p>Op het Agri-PV deel (10 ha) is ongeveer 50% onbedekt. Daarbij moeten we opmerken dat niet helder is of dat met de panelen horizontaal, verticaal of iets ertussen is. Op het reguliere deel (6 ha) is ongeveer 27% onbedekt. Samen komt dat op ongeveer 40% onbedekt. Dat levert dus 10 punten op.</p>	
3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.	maatwerk	0-10	Er worden geen aanpassingen aan het watersysteem gemaakt met dit plan. Geen verbetering maar ook geen verslechtering.	0
3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie. A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel. B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark. C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.		0-10	Ongeveer 65% van het zonnepark wordt ingericht als een vorm van strokenteelt (Akkerbouw). Er komt daar een zonzvolgend zonnepark. Met tussen de 'rijen' aan panelen ruimte voor akkerbouw. Er wordt gesproken over diverse 'wintergewassen'. In de beheerfase staat alleen maar informatie over beweiden door schapen, maaien en afvoeren. Daar wordt 'akkerbouw' niet genoemd. Het is tamelijk summier toegelicht, evenals de maatvoering. Ze spreken over minimaal 6 meter afstand, maar niet helder is of deze 6 meter tussen de 'palen' of tussen de 'panelen' in vlakke opstelling is. Er zijn wel enkele positieve punten als 'verdamping' genoemd.	6
Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.				
3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	maatwerk	0-10	Naast lagere panelen met een vaste zuidoriëntatie op het natuur-inclusieve deel van het plangebied, gaat het legplan uit van hogere zonzvolgende panelen op het agri-PV gedeelte. Het initiatief spreekt zich verder niet uit over de hoogtemaat van die hogere panelen (in horizontale en verticale stand). De commissie waardeert het trackersysteem/de kantelende panelen. Ze is echter wel van mening dat het landschap vraagt om een zo laag als mogelijk type paneel.	2
3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	maatwerk	0-10	Het plangebied heeft een min of meer langgerekte vorm. En daar is eigenlijk ook alles mee gezegd. Het landschap vraagt nadrukkelijk om volkomen rechthoekigheid; niet om allerlei verspringen (zie ook 2.5, 2,6	0

			en 3.1). Initiatiefnemer stelt dat het plangebied wordt uitgelijnd met een opstreckende bomenstructuur en die structuur als landschappelijke rug dient. Op zich is die bomenlaan een pre, maar veel te dun om als landschappelijke rug te dienen. En daarom ook veel te dun om als legitimatie voor landschappelijke inpassing te dienen.	
3.8 Behoud zichtlijnen.	maatwerk	0-10	De zonneweide zal met z'n elementen en randbeplanting zichtbaar zijn in het landschap als een niet-eigenlijke entiteit. Des te meer randbeplanting wordt toegepast – bijvoorbeeld ook voor het beperken van zichthinder voor aangrenzende bewoners – om de panelen uit het zicht te brengen, des te prominenter en verstorender het plangebied in het landschap komt te liggen.	0
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	maatwerk	0-10	Nee (zie ook 2.5, 2.6, 3.1 en 3.7)	0
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing.	N.v.t.

<i>wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>				
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	Er worden wisselende opstellingen gehanteerd. Op basis van de landschappelijke figuratie is niet goed leesbaar waarom dat het geval is (zie ook 3.6).	2
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Voldoende. Voor wat betreft de transformatoren/omvormers is gekozen voor een positie in het open midden van het plan. Wellicht was het beter geweest deze te combineren met de ven.	
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. <i>Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.</i>	maatwerk	0-10	Er is voldoende afstand van de trafo's en omvormers tot de woningen dat dit weinig tot geen overlast zal geven.	10
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	Zie 3.18	2
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Haagstruwelen werken achterkanten van panelen weg. Maar het landschap vraag helemaal niet om introductie van struwelen. Als er al medewerking wordt verleend aan het initiatief dan is het zorg om de panelen zo laag mogelijk uit te voeren.	2

3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10	Zie 3.18	2
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het participatieplan is voldoende uitgewerkt.	
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i>	Nee Ja	0 10	Ja	10
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i>	Nee, beoordeling stopt	X	Ja	
6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking	De beoordeling	X-20	Er is geen los Aanleg- en beheerplan aangetroffen. Wel zijn op de laatste twee pagina's van het projectvoorstel een aantal aanleg- en	1

met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.	van het plan is maatwerk.		beheermaatregelen opgenomen. Die zijn algemeen en generiek van aard en missen de diepgang die we in veel andere plannen wel zien.	
Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie				

Agrarische zonneakker Hijken

Projectnummer	4844008
Locatie	Hijken
Indiener	Robin Doet
Totaal aantal punten	<p>Gediskwalificeerd</p> <p>De beoordelingscommissie begrijpt de intenties van het initiatief. Maar het experimentele karakter van het initiatief past niet bij de systematiek van een tender, waar de gemeenteraad voor heeft gekozen. De mate van uitwerking van het plan is niet vergelijkbaar met de andere ingediende plannen die veelal veel verder zijn uitgewerkt.</p> <p>Dit plan is op een aantal punten dusdanig slecht uitgewerkt, dat de commissie heeft besloten het plan te diskwalificeren. Het gaat om de onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/ of geclusterd. • 3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen • 6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. <p>Als deze onderdelen onvoldoende zijn, stopt de beoordeling. Het plan is daarom niet beoordeeld op de andere onderdelen.</p> <p>De commissie adviseert de initiatiefnemer om in gesprek te gaan met de provincie.</p>

Quickscan van het plan		
Zijn de stukken voldoende om het plan te kunnen beoordelen aan de hand van het beleidskader? Zo nee, welke stukken ontbreken?	<i>Ja</i>	<i>Het plan is op hoofdlijnen uitgewerkt. Veel onderdelen worden tekstueel toegelicht. Volgens de ontwikkelaar wordt verdere uitwerking gedaan in de volgende fase met omwonenden.</i>

Is een ondertekende intentieovereenkomst tussen initiatiefnemer en een energiecoöperatie aanwezig? Dit is een vereiste om mee te doen met de maatschappelijke tender. Indien er geen intentieovereenkomst is, doet het plan niet meer mee en stopt de beoordeling.	Ja	<i>Ze hebben een overeenkomst met een landelijke energiecoöperatie GOED en geven aan dat er sprake is van 50% lokaal eigendom. Bij de andere plannen wordt gewerkt aan 50% lokaal eigendom. Dit project geeft wel zekerheid over lokaal eigendom.</i>
--	----	---

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0		
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60		
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X		
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0		
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een</i>	maatwerk	0-10		

<i>open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>				
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10		
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>	maatwerk	0-10		
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>	maatwerk	0-10		
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10		
3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor	maatwerk	0-10		

<p>het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oever, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 				
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	maatwerk	0-10		
<p>3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.</p>	maatwerk	0-10		
<p>3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie.</p> <p>A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel.</p> <p>B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark.</p> <p>C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.</p>		0-10		
<p>Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.</p>				

3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	maatwerk	0-10		
3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	maatwerk	0-10		
3.8 Behoud zichtlijnen.	maatwerk	0-10		
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	maatwerk	0-10		
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende		
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende		

<i>betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>				
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10		
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/ of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	Over de opstelling van bijgebouwen is nog veel onduidelijk	X
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Over het afschermend hekwerk is nog veel onduidelijk	X
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X		
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.	maatwerk	0-10		
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10		
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10		
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10		
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van	Maatwerk. Bij afwezigheid van een	Voldoende of		

mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	onvoldoende		
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i>	Nee Ja	0 10		
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i>	Nee, beoordeling stopt	X		
6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.	De beoordeling van het plan is maatwerk.	X-20	Het aanleg- en beheerplan is zeer summier. Ze geven aan dat later te maken en beschrijven nu alleen een aantal punten heel generiek. In vergelijking met andere plannen is dit onder de maat.	X
Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie				
De beoordelingscommissie begrijpt de intenties van het initiatief. Maar het experimentele karakter van het initiatief past niet bij de systematiek van een tender, waar de gemeenteraad voor heeft gekozen. De mate van uitwerking van het plan is niet vergelijkbaar met de andere ingediende plannen die veelal veel verder zijn uitgewerkt. Het idee van een tender is dat de ingediende plannen met elkaar worden vergeleken om vervolgens de beste plannen een kans te geven.				

Zonnepark Oosterseveldweg

Projectnummer	4842708
Locatie	Oosterseveldweg
Indiener	Kronos Solar
Totaal aantal punten	<p>Gediskwalificeerd</p> <p>76– De ondergrens is 110 punten. Dat betekent dat dit plan niet meer meedoet met de maatschappelijke tender.</p> <p>Voorlopig – het formulier is nog niet helemaal ingevuld. Voor twee onderdelen moeten nog punten worden gegeven. Dit gaat echter niet voorkomen dat het plan wordt gediskwalificeerd.</p>

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Nee	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	Nee	0

2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	
2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Ja	10
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>	maatwerk	0-10	Er staat een aantal woningen binnen 300 meter van het plan. Daar wordt wel met zorg rekening gehouden in het participatieplan.	8
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10	In de nabijheid van het plangebied komen parken voor op de flanken van de VAM-berg en iets zuidelijker gelegen langs het spoor (gemeente Hoogeveen-De Wolden). Een visuele relatie tussen de parken bestaat niet, tenzij je je per trein snel door het landschap beweegt. Wel constateert de commissie dat er in het kader van de maatschappelijke tender meerdere initiatieven voor zonneparken dichtbij of zelfs tegen elkaar aan liggen. <i>Echter gezien de lage score van dit initiatief maakt het al dan niet toekennen van deze punten geen verschil in de uitkomst.</i>	8
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een</i>	maatwerk	0-10	Het plangebied is met 8 hectare niet bepaald omvangrijk te noemen. Het landschap zou op zich wel een iets groter gebaar kunnen verdragen. De oppervlakte wordt deels beperkt door de gemeentegrens met Hoogeveen- De Wolden.	4

<i>landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>				
2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>	maatwerk	0-10	Het plangebied lijkt willekeurig in het landschap te liggen. Eigenlijk wordt aan geen enkele zijde een heldere landschappelijke lijn opgepakt. Het spoor – voor de volledigheid – wordt niet als zodanig beschouwd. Daarbij komt nog dat het plangebied niet aansluit bij de rechthoekige figuratie van het ontginningslandschap. Ter plaatse van de gemeentegrens wordt het plangebied op merkwaardige wijze afgeschuind. Ook de segmentatie als gevolg van een gasleiding kan maar moeilijk vanuit het landschap worden verklaard (zie ook 3.1).	0
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	Het plangebied is gelegen in een jonge veldontginning (Westersche Veld), dat op zicht weer onderdeel vormt van een heel complex aan aaneengesloten ontginningslandschappen (Meeuwenhorst, Westergoor, Oostersche Veld, Westersche Veld en Nuilerveld (gemeente Hoogeveen-De Wolden)). Het Westersche Veld kenmerkt zich door haar relatieve openheid met onregelmatige blokvormige en strookvormige verkaveling met oude begrenzingen met de essen van Spier en Wijster. De historische structuur (verkaveling, wegenpatroon, bebouwingslinten) is sterk gewijzigd. Introductie van een zonnepark zoals voorgesteld (met beplante beranding en bijzondere figuratie en segmentering) draagt niet bij aan herstel of versterking van het cultuurlandschap. Het zorgt eerder voor een verdere wijziging.	0
3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.	maatwerk	0-10	Tussen de panelen wordt ingezet op meerdere jaren verschrallen door maaien en afvoeren, gevolgd door drukbegrazing. Een prima aanpak, maar het geschetste eindbeeld is wel rooskleurig. Door de smalle stroken (slechts 2 meter) tussen de panelen zullen niet veel bestuivende insecten diep in de rijen te vinden zijn.	3

<ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 			<p>Er wordt gezegd dat 'de patrijs zal terugkeren'. Dat zou kunnen, maar is niet zeker natuurlijk.</p> <p>De das kan onder de hekken door graven en zelf wissels maken. Maar de schapen zouden veilig zijn voor de wolf. Dat is, zonder aanvullende maatregelen, waarschijnlijk niet waar. Als we de schapen goed willen beschermen én de das willen toelaten zal wolfwerend raster binnen de hekken geplaatst moeten worden als onderdeel van de drukbegrazing.</p> <p>De hekken worden begroeid met inheemse klimplanten. Daar zijn er meer weinig van: Hedera, Clematis en Lonicera. Die kunnen verspreid in de omgeving wel wat voorkomen, maar passen eigenlijk niet op zo'n open veld. Zeker niet in grote aantallen. Opruimen na de looptijd kan ook een issue zijn. Hoe haal je planten en hek weer uit elkaar?</p> <p>Al met al worden op het gehele terrein maatregelen getroffen om de biodiversiteit te helpen. Maar de commissie ziet bij veel van die ingrepen dingen die beter kunnen. Vergeleken met een aantal andere aanbieders zijn deze ingrepen minder overtuigend en minder vergaand vanuit ecologisch oogpunt.</p>	
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	maatwerk	0-10	<p>De minimale eis in de tender is 25% onbedekt tussen de rijen panelen. Dat beoordelen we dus met 0 punten. De ingediende plannen op land met het grootste percentage onbedekte grond tussen de rijen panelen halen 40%. Dat beoordelen we dus met 10 punten. Alle andere plannen zijn daartussen naar rato gescoord.</p> <p>Deze aanbieder kiest voor 2 meter tussen de rijen en voldoet daarmee aan de ondergrens van 25% onbedekte bodem. Dus een score van 0.</p>	0
<p>3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.</p>	maatwerk	0-10	<p>Waterberging is niet meegenomen in het ontwerp. Het ontwerp heeft geen effect op het watersysteem. Het initiatief had kunnen bijdragen aan extra</p>	0

			waterberging voor het bedrijventerrein. Daar is niet voor gekozen in het ontwerp.	
<p>3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie.</p> <p>A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel.</p> <p>B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark.</p> <p>C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.</p>		0-10	Dit plan wordt niet gecombineerd met een agrarische functie.	0
Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.				
<p>3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.</p>	maatwerk	0-10	De panelen zijn van het lagere model. Dat doet het landschapstype in ieder geval het minste geweld. Het legplan daarentegen overtuigt allerminst.	2
<p>3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.</p>	maatwerk	0-10	Het plangebied, met haar beranding en segmentatie, volgen niet echt bestaande (of historische) verkavelingspatronen en/of landschappelijke morfologie. Daarom zou zelfs voorzichtig kunnen worden gesteld dat het zich als een landschappelijke <i>Fremdkörper</i> gedraagt (zie ook 3.1).	0
<p>3.8 Behoud zichtlijnen.</p>	maatwerk	0-10	Het plangebied ligt tegen het spoor, maar wel op afstand van de Oosterveldseweg. Aan alle zijden wordt randbeplanting toegepast, maar wel zo summier als mogelijk/noodzakelijk geacht. Dat laatste is vanuit de zichtbeleving op het landschap niet direct een minpunt. Het landschap is namelijk ook niet direct gebaat bij een onevenredig verdere compartimentering (met blijvende groenstructuren, zie 3.1).	2
<p>3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.</p>	maatwerk	0-10	Zie 3.7.	0
<p>3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark.</p> <p><i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord</i></p>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing	N.v.t.

<i>kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>				
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing	N.v.t.
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	De rekken met zonnepanelen hebben, aan beide zijden van de ruimtelijke knip, alle een zuid-gerichte opstelling en zijn ook van hetzelfde lage model. Dat is op zich prima. De figuratie laat zoals eerder gesteld te wensen over.	8
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/ of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	De twee transformatoren staan in lijn aan de noordzijde van het plangebied, met een aan te leggen groene afscherming als bedoelde rug. Maar daarmee is ook alles gezegd.	
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	

3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	Ja	
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. <i>Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.</i>	maatwerk	0-10	Er is voldoende afstand van de trafo's en omvormers tot de woningen dat dit weinig tot geen overlast zal geven.	10
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	Soortenlijsten ontbreken grotendeels. Een deel van de ingrepen is niet gepast. Zoals de grote aantallen klimplanten in de hekken en de smalle struweelhagen diagonaal op de kavel. De elzensingel langs de noordkant pas eigenlijk ook niet. Dat soort singels staan doorgaans langs een sloot en niet dwars over een van oorsprong open kavel. De ingrepen lijken primair bedoelt om zicht op de zonnepanelen weg te nemen en lijken nauwelijks passend in het landschapstype.	1
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Het plangebied ligt op afstand van de Oosterseveldweg en heeft bovendien aan die zijde afschermend groen. Zicht op achterkanten wordt daarmee voorkomen. Wel zal vanuit de trein (rijdend in de richting van Meppel) een blik op achterzijde kunnen worden geworpen, afhankelijk van de mate van intensiteit aan beplanting aan de oostzijde.	5
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10	Het plan past combinaties toe daar waar het kan of moet (zie ook 3.8).	2
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende	Voldoende of onvoldoende	Het participatieplan is meer dan voldoende uitgewerkt. Met aandacht voor analyse omwonenden, procesbeschrijving en een getekende overeenkomst met de Gezamenlijke energiecoöperatie Midden-Drenthe.	

beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	stopt de beoordeling.			
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i>	Nee Ja	0 10	Ja	10
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i>	Nee, beoordeling stopt	X	Er staat een goed verhaal in over de recyclebaarheid van de panelen en overige materialen. De commissie mist echter de opmerking dat het PFAS-vrije zonnepanelen betreffen. Deze zin lijkt te zijn vergeten. Hij staat wel bij een ander initiatief van dezelfde initiatiefnemer bij het hoofdstuk over recycling.	
6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.	De beoordeling van het plan is maatwerk.	X-20	Er is een Aanleg en beheerplan aangetroffen als hoofdstuk 3.4.2 en 3.4.3 van het tenderverzoek. Het gaat nadrukkelijk om een conceptplan omdat ze nog met belanghebbenden willen spreken en dus nog aanpassingen kunnen maken. Tegelijk is een aantal zaken wel erg oppervlakkig uitgewerkt. Er zijn geen plantenlijsten en aanpak en frequentie van beheer mist bij een deel van de ingrepen. Erg summier in vergelijking met een deel van de andere aanbieders.	3
Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie				
Het is de commissie onduidelijk of beplanting na opheffing van het zonnepark blijft bestaan.				

Zonnepark De Lotten

Projectnummer	4842843
Locatie	De Lotten
Indiener	Kronos Solar
Totaal aantal punten	Gediskwalificeerd 90 – De ondergrens is 110 punten. Dat betekent dat dit plan niet meer meedoet met de maatschappelijke tender.

1. Thema: Zonneladder	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
1.1 Het initiatief is gesitueerd op een trede 3 locatie. <i>Zonneparken op onbenutte (bouw)locaties, langs infrastructurele werken en op (industriële) plassen.</i>	ja nee	70 0	Nee	0
1.2 Er is sprake van meervoudig grondgebruik. <i>Zonneparken gecombineerd met een andere substantiële functie, bijvoorbeeld landbouw, onderzoekslocatie, noodzakelijke waterberging, etc.</i>	maatwerk	0-60	Nee	0
2. Thema: Locatiekeuze	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
2.1 Het initiatief ligt (deels) in een gebied dat wordt uitgesloten op basis van onze zonpotentiekaart.	ja, de beoordeling stopt	X	Nee	

2.2 Opwek en gebruik liggen bij voorkeur dicht bij elkaar. <i>Het initiatief ligt binnen 3 km van een aansluitpunt op het netwerk.</i>	Ja nee	10 0	Ja	10
2.3 Er is voldoende afstand tot woningen. We hanteren een zone van 300 meter rondom een zonnepark, waarbinnen de initiatiefnemer met zorg kijkt naar de impact van het zonnepark op die woningen. <i>Bij een open landschap, is een grotere afstand wenselijk. Bestaande landschapselementen kunnen worden gebruikt om het zonnepark op een natuurlijke manier uit het zicht te onttrekken</i>	maatwerk	0-10	In het lint Eursing (streek Beilen-Hooghalen) komt binnen een straal van 250-300 meter een beperkt aantal woonomstandigheden voor, met name in de vorm van boerensteeën. Die boerensteeën zijn geadresseerd aan en georiënteerd op Eursing; zodanig dat er eigenlijk geen zichtrelatie met het plangebied aan de westzijde van rijksweg A28 bestaat. Zeker niet wanneer erven in zware erfrandbeplantingen staan en/of grenzen aan bosschages. Daarentegen moet wel gezegd dat rijksweg A28 in dit gebiedsdeel 'op zich' geen visuele barrière vormt. En dat is vanuit landschappelijk oogpunt juist een heuse kwaliteit.	7
2.4 Er is voldoende afstand tussen individuele zonneparken. <i>Een zonnepark wordt vaak ervaren als een industrieel complex dat afbreuk doet aan de herkenbaarheid van het landschap.</i>	maatwerk	0-10	Het plangebied ligt op een ongeveer 1.000 en 1.500 meter van twee bestaande zonneparken. Op zich zou dat voldoende marge moeten zijn om niet als een aaneengesloten complex van panelen te worden ervaren. Nadeel is wel dat alle drie in lijn pal naast de A28 liggen waar vele passanten zich snel overheen bewegen. Met die snelheid gaat het intensief ritme van zonneparken wel opvallen. Wel constateert de commissie dat er in het kader van de maatschappelijke tender meerdere initiatieven voor zonneparken dichtbij of zelfs tegen elkaar aan liggen (4841796 en 4844008). <i>Echter gezien de lage score van dit initiatief maakt het al dan niet toekennen van deze punten geen verschil in de uitkomst.</i>	4
2.5 De maat en schaal van het zonnepark past bij het landschap. <i>Laat de maat van een zonnepark nooit de maat en schaal van landschapseenheden domineren/ overnemen. De maat en schaal van een landschapstype is bepalend voor de maximale afmeting van een zonnepark. Het (cultuur)landschap moet herkenbaar blijven.</i>	maatwerk	0-10	Het initiatief voegt zich in de maat en schaal van het cultuurlandschap (zie 2.6, maar ook vooral op 3.1).	2

2.6 De locatie sluit aan bij bestaande landschapselementen. <i>In beginsel ligt een zonnepark niet bloot in een open landschap, maar maakt deze gebruik van de landschappelijke elementen als 'ruimtelijke rug'.</i>	maatwerk	0-10	Het plangebied wordt opgehangen rondom een bestaand patroon van boom- en haagstruwelen, dat zorgt voor een geleidend ruimtelijk effect. Prima. Daarentegen ontbreekt met name de oostzijde van het plangebied (zijde A28) jammerlijk genoeg wel een groenstructuur. Initiatiefnemer poogt dat te ondervangen door het onvermijdelijke hek te voorzien van klimop-achtige begroeiing. Niet bepaald een typisch landschapselement; en al helemaal niet over een lengte van 600 meter (zie 3.1).	2
3. Thema: Landschappelijke inpassing	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Creëer meerwaarde voor het gebied				
3.1 Herstel of versterk het cultuurlandschap.	maatwerk	0-10	Het plangebied ligt in een jongeveldontginning (Noorderkluft), op het snijvlak met een andere jongeveldontginning (Laaghalerveld). Het complex aan ontginningsgebieden kenmerkt zich door relatieve openheid, met soms wat meer een verkaveling van stroken (Noorderkluft) en dan weer wat meer van blokken (Laaghalerveld). Die stroken- en blokverkavelingen worden hier en daar begeleid door boom-/haagstruwelen en (restanten van) boscomplexjes. Rijksweg A28 vormt in dit landschappelijk complex vanzelfsprekend een niet al te charmante doorsnijding; simpelweg omdat het niets met het onderliggend cultuurlandschap te maken heeft. Omgekeerd zorgt het voor wel voor een fantastisch panoramische blik op dat landschap. Het plangebied is uitgelijnd op de A28 en komt daarmee (afhankelijk van de intensiteit van mantelbeplanting) in meer of iets mindere mate in het zicht te liggen. Het benadrukt de doorsnijding, en dient dus niet – in termen van herstel en versterking - het landschap. Dwars over het plangebied loopt een dubbele hoogspanningsleiding. Ook die leidingen negeren het onderliggend cultuurlandschap. Het spreekt niet vóór het initiatief dat het legplan juist wel deze hoogspanningsleiding respecteert. Enkel het voornemen om de bestaande boomstruwelen wat te verlengen, levert een klein sprankje hoop voor landschapsversterking op.	1
3.2 Vergroot de ecologische kwaliteit. Dit betreft de kwaliteit van de bodem, het water en de biodiversiteit. Een initiatief moet	maatwerk	0-10	Tussen de panelen wordt ingezet op meerdere jaren verschralen door maaien en afvoeren, gevolgd door drukbegrazing. Een prima aanpak, maar het eindbeeld is wel rooskleurig. Door de smalle stroken (slechts 2	4

<p>voorzien zijn van een plan waarin wordt omschreven wat de doelstellingen zijn voor het behoud en de versterking van de ecologische kwaliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Pas streekeigen soorten toe en biedt toegang aan klein wild. • Bij zon-op-water kan de ecologische kwaliteit worden vergroot of gecompenseerd door o.a. het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, het creëren van eilanden, het aanbrengen van verondiepingen in bestaand water. 			<p>meter) tussen de panelen zullen niet veel bestuivende insecten diep in de rijen te vinden zijn.</p> <p>Er lijkt ook een tegenstrijdigheid in te zitten. Enerzijds wordt ingezet op verschraling van de bodem om kruidenrijk grasland te krijgen. Anderzijds wordt ingezet op het verhogen van het organisch stofgehalte om meer wormen te krijgen zodat de bodem meer water kan vasthouden. Organisch stof = voeding. Dat wordt samen dus lastig. Daarbij merkt de commissie op dat niet onmogelijk is, mits de juiste verhouding wordt gebruikt. Als je 'ruige mest' zou toevoegt met veel organische stof is de totale bemesting niet per se hoog. Daarmee wordt de sponswerking van de bodem verhoogd en kan toch worden verschaald.</p> <p>Er wordt gezegd dat 'de patrijs zal terugkeren'. Dat zou kunnen, maar is niet zeker natuurlijk.</p> <p>De hekken staan op 10 cm van de grond zodat kleine zoogdieren erin kunnen. Schapen zouden zo veilig zijn voor de wolf. Dat is, zonder aanvullende maatregelen, waarschijnlijk niet waar. Want de grond is niet vlak dus die 10 cm is op sommige plekken 5 en op andere plekken 15, wellicht 20 cm. En dieren als das, vos, wolf kunnen ook nog wat verder graven. Als we de schapen goed willen beschermen én de das willen toelaten zal wolfwerend raster binnen de hekken geplaatst moeten worden als onderdeel van de drukbegrazing.</p> <p>Een deel van de hekken wordt begroeid met inheemse klimplanten. Daar zijn er meer weinig van: Hedera, Clematis en Lonicera. Die kunnen verspreid in de omgeving wel wat voorkomen. Maar passen eigenlijk niet in grote aantallen in zo'n landschap. Opruimen na de looptijd kan ook een issue zijn. Hoe haal je planten en hek weer uit elkaar?</p> <p>De natuuroevers zijn zeker nuttig voor bijvoorbeeld amfibieën. Maar door de ligging aan de noordzijde van bestaande houtwallen (vooral rijen eiken)</p>	
--	--	--	--	--

			<p>liggen ze in de schaduw waardoor de impact kleiner is dan zou kunnen. Hierdoor zijn ze minder geschikt voor insecten als libellen.</p> <p>Al met al worden op het gehele terrein maatregelen getroffen om de biodiversiteit te helpen. Maar we zien bij veel van die ingrepen dingen die beter kunnen. Vergeleken met een aantal andere aanbieders zijn deze ingrepen minder overtuigend en minder vergaand vanuit ecologisch oogpunt en/of pakken ze door de specifieke locatie of keuzes net niet optimaal uit.</p>	
<p>3.3 Zorg ervoor dat de ondergrond voldoende licht krijgt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zon-op-land: Er is een minimale open ruimte van 25% tussen de zonnepanelen op een zonnepanelenveld. • Zon-op-water: Het bedekken van water door zonnepanelen heeft, net zoals bij zon-op-land, negatieve effecten op de ecologie. De initiatiefnemer toont aan dat de bezettingsgraad in verhouding is met de diepte van de plas. 	maatwerk	0-10	<p>De minimale eis in de tender is 25% onbedekt tussen de rijen panelen. Dat beoordelen we dus met 0 punten. De ingediende plannen op land met het grootste percentage onbedekte grond tussen de rijen panelen halen 40%. Dat beoordelen we dus met 10 punten. Alle andere plannen zijn daartussen naar rato gescoord.</p> <p>Deze aanbieder kiest voor 2 meter tussen de rijen en voldoet daarmee aan de ondergrens van 25% onbedekte bodem. Dus een score van 0.</p>	0
<p>3.4 Draag bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem.</p>	maatwerk	0-10	<p>Er worden vloeivelden gerealiseerd hierdoor ontstaat er extra waterberging. Dit is in verhouding met het oppervlak van het perceel beperkt. Daarom 2 punten</p>	2
<p>3.5 Combineer een zonnepark met een substantiële agrarische functie.</p> <p>A: De gewasopbrengst is minimaal 65% van dat van een referentieperceel.</p> <p>B: Overweeg agrarische bijgebouwen te voorzien van zonnepanelen als aanvulling op het zonnepark.</p> <p>C: Zonnepanelen hebben een voordeel voor de betreffende teelt.</p>		0-10	<p>Niet van toepassing.</p>	0
<p>Speel in op de omgeving en de kernkwaliteiten van het gebied.</p>				

3.6 Laat de hoogte van de panelen en de landschappelijke inpassing van het plan passen bij het landschapstype.	maatwerk	0-10	De panelen zijn van het lage model (maximaal 2 meter) en de tafels hebben logischerwijs een zuid-gerichte opstelling; en dus zijkanten langs de A28. De commissie baseert haar oordeel in deze mede op 2.6 en 3.1.	4
3.7 Volg bestaande landschapsstructuren , verkavelingspatronen en hoogteverschillen.	maatwerk	0-10	Ten dele (zie 2.6, 3.1, 3.2, 3.6, 3.13 en 3.15).	4
3.8 Behoud zichtlijnen.	maatwerk	0-10	Het plangebied is opgehangen aan bestaande groenstructuren. Die groenstructuren werken als landschappelijke coulissen. Louter daarop gebaseerd zou kunnen worden gesteld dat het landschapsbeeld niet in onevenredige zin door het initiatief wordt beïnvloed. Groot nadeel evenwel dat het park met een tamelijk lang, begroeide hekwerk direct grenst aan de hoog gefrekwenteerde A28. En dat levert nu eenmaal wel een negatief effect op.	2
3.9 Respecteer de grenzen van landschappelijke eenheden.	maatwerk	0-10	Het plangebied spant zich op rond bestaande struwelen. Dat is op zich prima. Maar de facto springt het ook aan de zuid- en westzijde aan deze groencoulissen voorbij en moet een met klimop begroeid hekwerk als mantel dienen. Een kleiner park zou op dit onderdeel wellicht iets beter hebben gescoord.	3
3.10 Aanvullende eisen beekdalgebied. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen het beekdalgebied en zijn een direct gevolg van de locatie van het beoogd zonnepark. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd waarom het zonnepark een toegevoegde waarde heeft voor het beekdal, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	Maatwerk. Bij een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Niet van toepassing	N.v.t.
3.11 Aanvullende eisen akkervogels. Deze eisen gelden alleen voor projecten binnen	Maatwerk. Bij een onvoldoende	Voldoende of	Niet van toepassing	N.v.t.

gebieden waar veel akkervogels zich bevinden. <i>Dit zijn aanvullende voorwaardelijke eisen waar geen extra punten mee gescoord kunnen worden. Wanneer onvoldoende wordt onderbouwd hoe de initiatiefnemer verstoring van akkervogels beperkt, kan de beoordelingscommissie ervoor kiezen dit plan onvoldoende te beoordelen. Dat betekent dat het plan niet meer meedingt met de maatschappelijke tender.</i>	stopt de beoordeling.	onvoldoende		
Zorg voor samenhang in het ontwerp				
3.12 Zorg voor een eenduidige opstelling van de panelen.	maatwerk	0-10	De panelen zijn van het lage model (maximaal 2 meter) en de rekken hebben alle een zuid-gerichte opstelling. Er zijn geen landschappelijke aanleidingen die een ander legpatroon billijken.	10
3.13 positioneer bijgebouwen in een lijn en/of geclusterd.	Nee, de beoordeling stopt	X	De trafo's zijn in de hartlijn van het plangebied geplaatst met een bestaande struweel als ruimtelijke rug. Dat is landschappelijke prima opgelost.	
3.14 Kies een donkere, eenduidige kleurstelling voor hekwerken en bijgebouwen	Nee, de beoordeling stopt	X	Hekwerk is van grijs gaas, begroeid met klimopachtige beplanting.	
3.15 Richt eventuele toegangswegen en onderhoudspaden op een landschappelijke manier in (halfverharding)	Nee, de beoordeling stopt	X	Dit is prima. De commissie heeft waardering voor de wijze waarop het onderhoudspad het park haaks op de A28 en begeleidend zandpad insteekt en vervolgens meebuigt met de centrale groene as.	
3.16 Omvormers zover mogelijk vanaf woningen i.v.m. overlast door geluid. <i>Wanneer dit niet mogelijk is, worden de omvormers ingepakt om overlast te beperken.</i>	maatwerk	0-10	Er is voldoende afstand van de trafo's en omvormers tot de woningen dat dit weinig tot geen overlast zal geven.	10
Zorg voor een zorgvuldige inrichting van de randen				
3.17 Werk met landschapstype eigen middelen	Maatwerk	0-10	Ingrepen zoals de bredere sloten met natuuroevers en de struwelen lijken wel gepast in dit gebied. Welke soorten voorzien zijn in de struweelhagen	3

			<p>is onduidelijk. Dus we kunnen niet inschatten of die gepast zijn in deze streek in dit landschap.</p> <p>De klimplanten in het hekwerk passen landschappelijk niet. Klimplanten komen van nature voor in bosranden en op half-zonnige plekken in bos, niet in open terrein. En niet in grote aantallen bij elkaar.</p> <p>Het 'lage struikgewas' in de faunacorridor lijkt lastig. De meeste inheemse heesters worden 5 tot 7 meter hoog. Snoeiwerk lijkt niet gewenst als dit de dekking voor reeën moet worden. Maar kiezen voor kleine struiken van 2 à 3 meter beperkt de keuze en maakt die keuze meteen minder passend in het beekdal. De commissie ziet niet hoe deze ingreep kan worden gedaan met soorten die passend zijn in dit landschapstype. En omdat plantenlijsten ontbreken kunnen we niet nagaan hoe de initiatiefnemers dat willen oplossen.</p>	
3.18 Voorkom zicht op achterkanten van panelen	Maatwerk	0-10	Het initiatief past aan de blootliggende randen hekwerk met klimopbeplanting toe. Dat zou (in ieder geval de achterkanten van) panelen moeten maskeren.	5
3.19 Combineer hekwerken en andere objecten met de landschappelijke randafwerking	maatwerk	0-10	Een poging daartoe wordt wel ondernomen. Maar het leidt wel tot een atypisch landschapsbeeld. AG	3
5. Thema: Procesparticipatie	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
Is een participatieplan aanwezig en voldoet deze aan de eisen van het beleidskader? Wanneer de beoordelingscommissie van mening is dat het participatieplan onvoldoende is uitgewerkt stopt de beoordeling en doet het project niet meer mee met de maatschappelijke tender.	Maatwerk. Bij afwezigheid van een participatieplan of een onvoldoende stopt de beoordeling.	Voldoende of onvoldoende	Het participatieplan is ruim voldoende. Met aandacht voor analyse omwonenden, procesbeschrijving en een getekende overeenkomst met de Gezamenlijke Energiecoöperatie Midden-Drenthe.	
6. Thema: Overig	Toelichting score	Maximale score	Beoordeling/ motivatie	Score
6.1 Is het zonnepark gecombineerd met een batterijopslagsysteem? <i>Een</i>	Nee Ja	0 10	Ja	10

<i>batterijopslagsysteem moet voldoen aan de voorwaarden. Anders worden er geen punten toegekend en kan de batterij niet worden geplaatst</i>				
6.2 Duurzame installatie <i>We hanteren de inspanningsverplichting dat de initiatiefnemer bij het opruimen van het zonnepark na de vergunde periode zoveel mogelijk materialen en grondstoffen hergebruikt/ recyclet. Daarnaast eisen we het gebruik van PFAS-vrije zonnepanelen. De initiatiefnemers dient een plan van aanpak waarin staat hoe ze hiermee om denken te gaan in de toekomst.</i>	Nee, beoordeling stopt	X	Ja	
6.3 De initiatiefnemer dient een aanleg- en beheerplan in, eventueel in samenwerking met een (lokale) natuurorganisatie. In het beleidskader staat waar het aanleg- en beheerplan aan moet voldoen. Bij het ontbreken van dit plan stopt de beoordeling.	De beoordeling van het plan is maatwerk.	X-20	Er is een Aanleg en beheerplan aangetroffen als hoofdstuk 3.4 Aanleg en Beheer van het tenderverzoek. Het gaat nadrukkelijk om een conceptplan omdat ze nog met belanghebbenden willen spreken en dus nog aanpassingen kunnen maken. Tegelijk zijn de ingrepen wel erg oppervlakkig uitgewerkt. Er zijn geen plantenlijsten en aanpak en frequentie van beheer mist bij een deel van de ingrepen. In vergelijking tot veel andere ingediende plannen is dit summier.	4
Algemene opmerkingen van de beoordelingscommissie				
Het initiatief bestaat uit maar liefst twee delen aan plangebieden. Aangegeven wordt dat deelgebied B als een optie wordt gezien, inhoudende dat deelgebied A in ieder geval wordt nagestreefd. In de beoordeling is daarom gefocust op alleen deelgebied A.				